Naš tednik Koroška

kulturno - politično glasilo · svetovnih in domačih dogodkov

7. leto - številka 30 | V Celovcu, dne 28. julija 1955 | Cena 1 šiling

Za jesensko sajenje naročite sadna drevesa pri domači drevesnici, ker vam na naši zemlji in v našem podnebju vzgojena drevesca jamčijo za dobro rast in odpornost drevesc tudi za poznejša leta. Po želji pošljem sortni seznam.

Drevesnica dipl. ing.

Marko Polzer

P. ST. VEIT I. JAUNTAL (Št. Vid v Podjuni)

Državna pogodba ratificirana

V sredo dne 27. julija 1955 je bila položena ratifikacijska listina francoske vlade v svojetski državni arhiv. Ker so ostale države podpisnice svoje listine že prej položile, je bila s tem izpolnjena zadnja formalnost in je državna pogodba

stopila v veljavo

Ob isti uri se je sestal na Dunaju Zavezniški kontrolni svet in sklenil, da se razpusti.

Istočasno pa so na Schwarzenbergovem trgu imele zadnjo parado zasedbene čete štirih velesil. Slovesno so bile snete francoska, sovjetska, ameriška in angleška zastava, a namesto njih je bila dvignjena avstrijska zastava.

S stopom v veljavo državne pogodbe pridobi Avstrija zopet svojo državno suverenost in vse določbe državne pogodbe postanejo pravomočne. V vsej državi so razobešene zastave v proslavo tega slovesnega dné.

Praznik dveh dolin

Nedelja, dne 24. julija 1955, je bila v pravem pomenu besede praznik Roža in Podjune. Šmarjeta v Rožu je bila pozorišče tega velikega ljudskega in narodnega praznika. Na tisoče in tisoče ljudi iz Podjune in Roža se je zbralo okoli treh oltarjev, da doživi s svojimi tremi rojaki — jubilanti — z zlatomašnikom, s srebromašnikom in z novomašnikom svoj „veliki dan".

Ljudstvo se je zbiralo od vseh strani

Naj nam ta praznik ne bo samo „enodnevnik", naj nam bo to, kar je v resnici bil. Ta dan je bil res praznik vseh. Brez strankarsko politične meje so prihajali verniki, katoličani in rojaki iz obeh dolin in tako izpričali, da je v njih še toliko katoliškega duha in verskega prepričanja, da se preko vseh vsakdanjih, političnih in strankarskih trenj zavedajo, da spadajo vsi v eno veliko družino. Iz tega širokega pogleda pa ravno raste mlademu duhovniku tista velika naloga, obvladovati moderni svet in ne nad njim obupavati, kakor niso Kristusovi apostoli obupavali nad pokvarjeno družbo rimske države v Aziji in Evropi, marveč so to družbo preobrazili in napolnili z novim duhom po Kristusovem naročilu: „Učite vse narode".

Duhovnik in naš čas

Tisoči so po stari navadi priromali peš od vseh strani, drugi pa so prišli na kolesih, motorjih, z avtomobili, avtobusi, z vsemi modernimi prevoznimi sredstvi. Mogočna udeležba na šmarješkem prazniku je dokazala, da je narod še tesno povezan s Cerkvijo in s svojimi duhovniki, ki izhajajo iz naroda in se v njega zopet vračajo. Zdi se nam, da postaja ta čut skupnosti tem močnejši, čim bolj se življenje okoli nas duhovno prazni in materializira ter motorizira. Ta današnji čas kriči zopet po duhu, katerega mora prinašati duhovnik, ki stoji z obema nogama v življenju in času. Tak duhovnik bo zopet zajel ljudske množice, kakor so jih zajeli prvi apostoli. Tudi tedanji čas je bil gnil, tako gnil, da je mogočna rimska država razpadla in to razpadajočo človeško družbo so apostoli s Kristusovim naukom prekvasili in usmerili na novo pot. Da so to veliko nalogo zmogli, so dobili od Mojstra poleg naročila učenja še duhovno oblast. Šmarješki praznik nam govori, da narod v svoji notranjosti nosi globoko zaupanje do svojih duhovnikov in da ta narod obsoja napade na te svoje duhovnike, ki so iz njegove srede izšli in za njega delajo od posvečenja pa do groba. Ne bi bilo na tisoče Podjunčanov in Rožanov v Šmarjeti, če bi narod mislil drugače.

Jadikovanje nad pokvarjenim modernim časom in svetom danes nikomur ne imponira več. Danes smo vsi katoličani navdušeni nad duhovnikom, ki stopi z vso dušo v sredo takega pokvarjenega sveta in ga s svojim delom preobrazuje.

Takemu gledanju je odgovarjalo tudi delo vse šmarješke fare za veliki praznik. Vsi so pomagali kot en mož pri delu, kdor pa je stal ob strani, temu je bilo na praznik sam žal, da ni ob času pristopil tudi on s kladivom in sekiro. Tega, kar smo videli na veliki šmarješki praznik, ne bi zmoglo par navdušenih fantov in mož, to je zmogla le vsa fara. Zato gre vsej fari naše priznanje.

Sv. maše pri treh oltarjih

Trije krasni oltarji so bili postavljeni za pokopališkim zidom. V sredi za novomašnika Makseja Mihorja, na desni za zlatomašnika dr. Ivana Lučovnika in na levi za srebrnomašnika Jožefa Kogleka. Trije Šmarječani so stali ob oltarju Gospodovem, da se vsak na svoj način zahvali za izkazano milost, da vsak na svoj način prosi blagoslova za ljudstvo, iz katerega so izšli.

Težko je v besedah opisati doživetje tega dne. Mlaji, ki so bili postavljeni od Butejeve hiše do farne cerkve so dajali vsej poti posebno svečanost. Slovo od doma novomašnika je bilo po besedah g. dekana Koširja in ob zvokih pesmi „Oj hišica očetova" domačega pevskega zbora ganljivo. Od Butejeve hiše do farne cerkve se je vila procesija, kakršne Šmarjeta še ni videla. Pesem, molitev in godba so spremljali ta veličasten sprevod mladega novomašnika k oltarju Gospodovem.

Slavnostno pridigo je imel pliberški dekan g. prošt Lenart Trabesinger, ki je bil svoj čas tudi sam veroučitelj novomašnikov v Šmarjeti. V svojem govoru je pridigar nakazal obširni in važni delokrog duhovnika v službi Boga in naroda. Izrekel je tudi jubilantoma prisrčna voščila in željo, da bi še dolga leta opravljala delo v vinogradu Gospodovem.

Novomašni svatje v Šmarjeti

Domača pesem je spremljala praznik

Med novo mašo je ob spremljanju šentviške godbe vse verno ljudstvo prepevalo cerkvene in Marijine pesmi pod vodstvom g. dr. Cigana in končno se je oglasil tudi domači cerkveni pevski zbor, katerega vodi tako spretno novomašnikova sestra Lini in je sedaj za primicijo pomagal tudi g. profesor Mihelič.

Po slavnosti je delil novomašnik v cerkvi novomašniški blagoslov.

Tudi lepo vreme je dalo slovesnosti še poseben sijaj. V dopoldanskih urah je bilo še precej oblačno in tako za tak praznik primerno hladno, proti opoldnevu pa je jelo pripekati gorko sonce.

Po vsej opravljeni cerkveni slovesnosti se je zbralo pod „huto", ki je bila za to priliko postavljena na farovškem vrtu, nad dve sto gostov, da se v veseli družbi radujejo z novomašnikom, njegovi starši, bratoma in sestrama in z duhovnimi starši ob bogato pogrnjeni mizi. Pesem je odmevala za pesmijo. Kadar je dobra „paša" se oglasijo seve tudi študentovska grla. Številni tovariši iz gimnazije in bogoslovja so pričali, da je novomašnik z njimi tesno povezan. Domači zbor je pokazal, da ima bogato zakladnico tudi v narodni pesmi. Da se je oglasila vmes tudi vsa dvorana, se razume. Tekom popoldneva pa smo na slavnosti dobili obisk iz sosedne radiške fare. Radiški moški zbor pod vodstvom g. Wrulicha je pozdravil gostijo z našo domačo himno „Nmav križ jizaro" in dodal še vrsto drugih.

Na žalost je zlatomašnik že predčasno odhitel s svojimi farani nazaj v Št. Janž, ki mu je v veselih in trpkih dneh najožja domovina. V njegovi odsotnosti je slavljencu govoril njegov sosed v najtežjih dneh g. August Čebul in ga slavil kot vzor duhovnika in vzor narodnjaka.

Srebrnomašniku se je zahvalil pisatelj „Pastirja Cirila" gospod Kristo Srienc iz Št. Lipša in Žitare vesi za vso pomoč, katero nudi župnik Koglek svojim sosedom. Škoda, da je šentlipški gospod pozabil poudariti, da sta on in srebrnomašnik zadnja dva preostala slovenska duhovnika kmetovalca, ki se na gospodarstvo razumeta kakor so se nekoč razumeli č. gg. Vintar, Poljanec, Starc, Einspieler in drugi.

Da je vrsta govornikov v šaljivi in resni besedi želela novomašniku obilo sreče in božjega blagoslova na življenjski poti, pa se razume. Tudi deset belo oblečenih deklic se je oglasilo z ljubko pesmijo; že dopoldne so pokazale, da znajo korajžno nastopiti z deklamacijami na domu in pred oltarjem.

Na primicijo v Šmarjeto je prišel tudi regens celovškega bogoslovja g. dr. Illwitzer, ki je v svojem govoru položil novomašniku na srcé, da bi tako uspešno deloval med svojim ljudstvom, kakor je vihtel taktirko pevskemu zboru bogoslovja. Mogoče bi v tej zvezi omenili tudi besede govornika, ki je dejal, da prinaša novomašnik iz domače hiše dve lučki, ena mu sveti na poti k Bogu, druga pa sveti na poti svojemu narodu. Novomašnik je iz Butejeve hiše in dokler bo ostal Butejev Maksej, tako dolgo bo hodil s svojim narodom, kakor sta ga učila oče in mati in kakor mu kažeta pot duhovni oče in duhovna mati.

Novomašnikova zahvala

Ob koncu se je novomašnik zahvalil svojim staršem, svojima bratoma in svojima sestrama ter poudaril veliko in globoko ljubezen, ki je vedno prevevala vso družino, tudi v najhujših časih. Vsak, ki je imel le enkrat priliko doživeti večer v Butejevi hiši, je videl in doživljal kos družinske skupnosti v pesmi in besedi. Zahvalil se je g. novomašnik tudi svojim duhovnim staršem Varhovi mami iz Šmarjete in g. Jankotu Olipu, Kališniku iz Šajde. Posebno zahvalo je izrekel svojemu zvestemu vodniku skozi študijska leta sedanjemu šentjakobskemu župniku g. Kariclju ter sedanjemu domačemu gospodu Lampichlerju za ves trud in vso skrb, katero je posvečal pripravam za primicijo. Zahvala je veljala šolskim sestram iz Št. Jakoba v Rožu, ki so v kuhinji skrbele za telesni blagor vse družbe. Globoko zahvalo je novomašnik izrekel vsem šmarješkim in sosednim faranom, ki so pomagali pri delu.

Da je novomašniku posebno prirasel k srcu domači pevski zbor, pa se ne bomo čudili, saj so tudi njegove sestre in bratje in starši med prvimi pevci v fari.

Že na predvečer in na praznik sam, pa so tudi strelci poskrbeli, da so daleč naokoli vedeli, da je v Šmarjeti velik praznik.

Dan, kakor ga je naredil Gospod, bi dejali. Le redko se zbere narod v takem številu. Tisoči so izpričali tesno povezanost med narodom in duhovnikom.

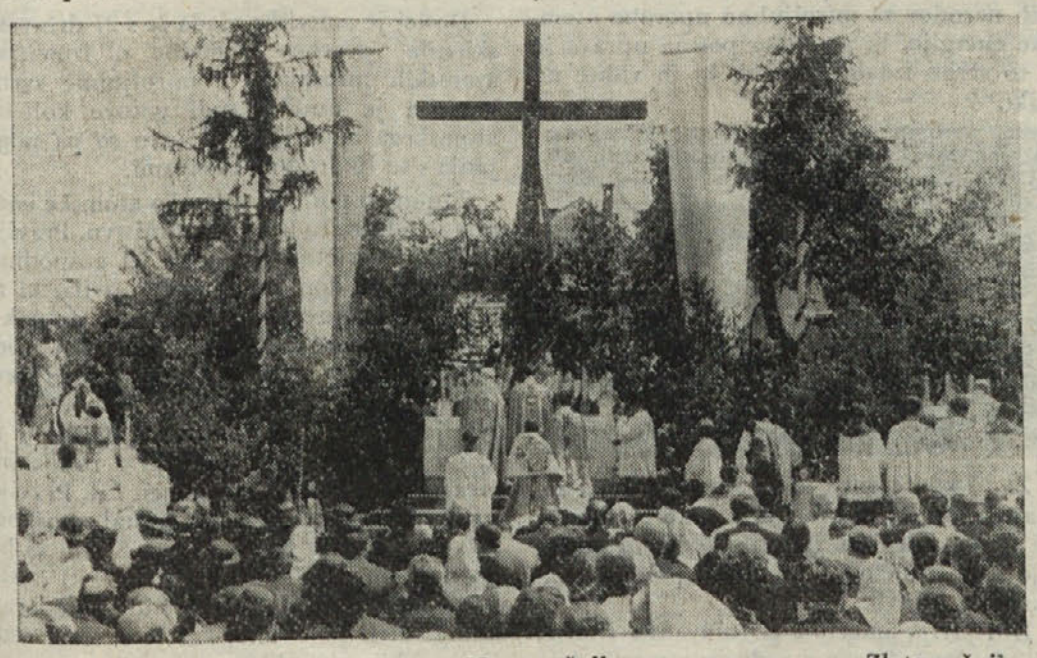

Srebrnomašnik Novomašnik Zlatomašnik

Politični teden

Po svetu . . .

Pretekli teden je stal v znamenju

konference „štirih velikih" v Ženevi,

ki je imela zelo razgiban potek in dnevom optimizma so sledili dnevi črnogledih napovedi. Kot je bilo pričakovati, sta bila glavna igralca na ženevski pozornici ameriški predsednik **Eisenhower** in sovjetski ministrski predsednik **Bulganin.** Na Eisenhowerjevih šest programatičnih točk, kjer je bilo zedinjenje Nemčije na prvem mestu, je Bulganin odgovoril z vljudnim, a zato nič manj trdnim „njet", rekoč, da je danes najvažnejši problem v Evropi upostavitev varnostnega sistema, ki naj zagotovi mir, a šele pozneje, ko bo medsebojno zaupanje vpostavljeno, lahko pristopijo k reševanju nemškega vprašanja. Med tem bi pa naj tako Vzhodna kot Zapadna Nemčija pripadali temu varnostnemu sistemu.

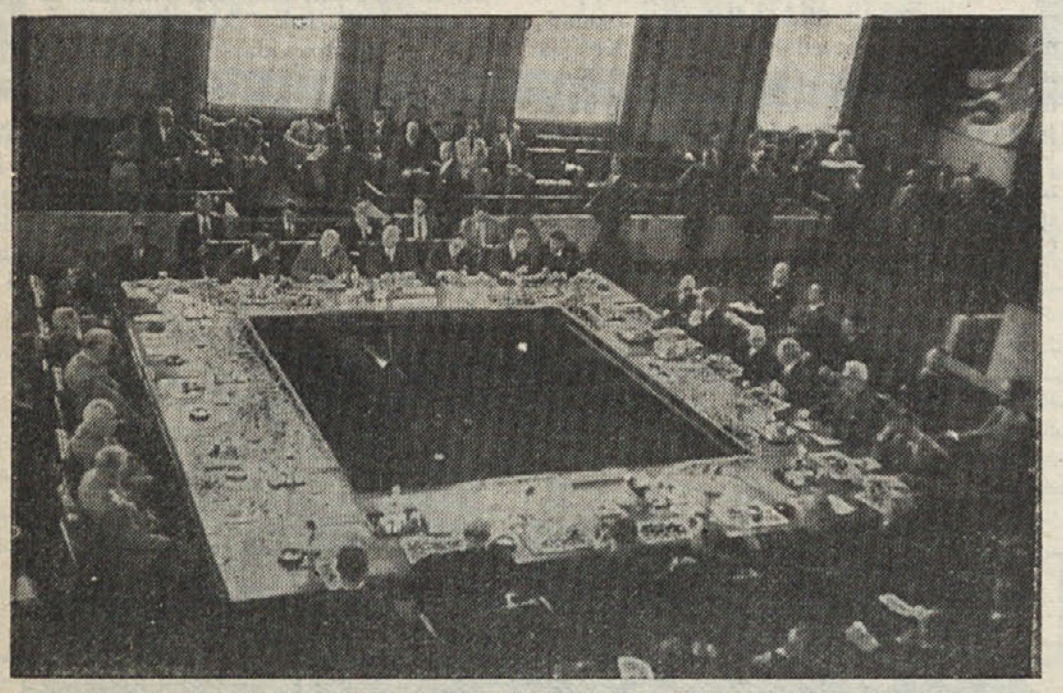

„Štirje veliki" in njihovi svetovalci na seji v Ženevi. Na levi strani štirikotne mize so Sovjeti, na desni Francozi, spredaj Angleži in zadaj (pri oknih) Amerikanci.

Ponudil je nenapadalno pogodbo med državami Atlantskega bloka in Vzhodnim vojaškim blokom, ki je bil pred kratkim ustanovljen v Varšavi in stoji pod poveljstvom maršala Konjeva. Zapadni opazovalci vidijo v tem predlogu samo poskus razrahljanja altantskega tabora, kajti vojaška povezava med sovjetskimi sateliti je bila že pred ustanovitvijo varšavskega bloka tako tesna, da Sovjeti prav lahko žrtvujejo to pred kratkim ustanovljeno organizacijo, pri tem pa ostanejo nedotaknjene stare povezave, ki bi držale naprej, dočim bi na Zapadu z „nevtralizacijo" atlantskega bloka razpadle ravno tiste vezi, ki dajejo Zapadu njegovo sedanjo moč.

Tudi glede razorožitve ni **Bulganin** nič novega povedal. Kot doslej, je zahteval prepoved atomskega orožja, v katerem je danes Sovjetska zveza vsaj po količini in tehnični popolnosti daleč za Ameriko, in se ga zato najbolj boji.

Francoski ministrski predsednik **Faure** in angleški premier **Eden** sta se omejila bolj na posredovalno vlogo med obema dvema „največjima". Konferenca je dosegla svoj višek v četrtek, ko je povzel besedo predsednik **Eisenhower.**

S povzdignjenim glasom je Eisenhower naslovil svoje predloge na Sovjete z besedami: „Sovjetska zveza in Združene države, ki obe razpolagata z najstrašnejšimi uničevalnimi orožji naj skleneta takoj sledeči sporazum: Mi predamo eden drugemu vse načrte vojaških naprav v naših državah, od enega konca do drugega. Nadalje nudimo eden drugemu možnost, da izvidniška letala ene države napravijo fotografske posnetke katerekoli točke teritorija druge države. Letalci lahko vse fotografije odnesejo v svojo državo v študij vojaškim strokovnjakom. Na tej osnovi naj se potem izvede zmanjšanje oboroževanja."

To je več, kot je bilo kdajkoli doslej ponujeno Sovjetom. Njihova delegacija pri četverokotni mizi v marmornati palači je ostala brez besede. Dramatičnost trenutka je še povečala nevihta z bliski in gromi, ki so prekinjali Eisenhowerjev govor. Enkrat je celo strela prekinila električni tok vendar je Eisenhower nemoteno nadaljeval v poltemi svoj govor do konca.

Po kratkem posvetovanju je Bulganin odgovoril, da so predlogi zanimivi in da jih naj preštudira poseben razoroževalni odbor pri Združenih narodih. Očividno je bilo, da so bili presenečeni in so hoteli s tem predlogom pridobiti na času.

Zadnji dan, v soboto, je zopet prevladal zmerni optimizem, ker so se šefi vlad po dolgih brezuspešnih sejah prejšnjih dni vendarle še dokaj hitro sporazumeli za besedilo zaključnega uradnega sporočila, v katerem so izdelane

smernice za konferenco zunanjih ministrov, ki bo v oktobru.

Sporočilo navaja tudi točke o katerih se bodo ministri razgovarjali in sicer 1. Evropska varnost in združitev Nemčije, 2. razorožitev, 3. izboljšanje stikov med Vzhodom in Zapadom.

Čeprav ni konferenca rešila nobenega vprašanja in je v tem pogledu ni mogoče smatrati za uspeh, jo časopisje vendarle pozitivno komentira, ker so ostala odprta vrata za nadaljnje razgovore.

Novi nemiri so izbruhnili v **Argentini,** kjer je

položaj generala Perona vsak dan šibkejši.

Nekateri časopisi so še prinesli vest, da je odstopil, kar pa pozneje ni bilo potrjeno. Vsekakor je položaj jako nejasen in se utegne njegova usoda v prihodnjih tednih odločiti. Angleški časopisi mu prerokujejo le še kratko dobo političnega življenja.

Tudi v francoski

Severni Afriki še ni miru.

V **Alžiru** so teroristi umorili šest oseb, med katerimi je bil tudi en Evropejec. Francoske oblasti so v teku vojaških akcij obkolile neko skupino upornikov in jih je v boju osem obležalo mrtvih.

Novi francoski rezident v **Maroku** Grandval je obiskal oazo Marrakesch, kjer je prišlo do novih neredov in neki nacionalist je streljal proti šejku El Glaoui-ju, ki je poglavar tamošnjega arabskega plemena, in vodi Francozom prijazno politiko.

. . . in pri nas v Avstriji

Avstrijski parlament se je podal na počitnice. Do zadnjega so se grmadili osnutki novih postav, ki naj bi bile sprejete. Važne postave bodo morale čakati do jesenskega zasedanja, ker ni bilo več časa, da bi jih obravnavali, ako ravno sta se koalicijski stranki o njih že zedinili. Med njimi je

postava o socialnem zavarovanju.

O njej so se dolgo prepirali. Ko so se bile stranke v glavnem že zedinile, so zdravniki odločno protestirali. Nato so bila nova pogajanja pod predsedstvom kanclerja inž. Raaba. Zdravnikom so precej ugodili, vendar je njihovo zastopstvo izjavilo, da še niso zadovoljni. To je precej razjezilo celo OeVP, kajti glavni tajnik stranke, Maleta, je izjavil, da morajo tudi zdravniki vedeti, da je bistvo demokracije kompromis in da je zahtevam zdravnikom bilo itak v glavnem ugodeno. Izrecno je poudaril, da novi zakon ni le postava ene stranke ali ministra Maisel-a, marveč skupno delo odgovornih mož državnega vodstva. Po takih besedah je videti, da zdravniki s svojim odklonilnim zadržanjem nič več ne bodo dosegli. Nek merodajen politik je to zadržanje zdravnikov komentiral takole: kaj bi ljudje rekli, ako bi vsi akademsko izobraženi ljudje v Avstriji na enak način zahtevali, da državne institucije prevzamejo vsakega takoj po končanem študiju. Na primer: vsak profesor bi potem lahko zahteval, da sme svobodno na vsaki šoli učiti in država pa bi ga morala brez nadaljnega plačati, ali pa vsak jurist bi lahko zahteval, da ga država na vsak način prevzame kot uradnika, sodnika ali državnega tožilca! Tako gledano, tudi ne more noben pameten človek resno zahtevati, da bi morali socialni instituti dati vsakemu izučenemu „dohtarju" pogodbo, če zato ni prostih službenih mest.

Med predvidevanimi postavami je tudi zakon o kapitalnem trgu. Važna je predvsem postava

o nacionalni banki.

Ta bo uredila na novo stalež centralnega denarnega zavoda Avstrije, ki je edini upravičen izdajati bankovce. Tu je določeno, da bo imela država 50 odst. deležev v svoji posesti, ostale deleže pa bo vlada dala po skupnem sklepu privatnim institucijam in privatnikom. V glavnem bodo prišli tu v poštev verjetno zopet kreditni instituti kot „Länderbank" in „Creditanstalt", ki so po proporcu razdeljeni v vplivna območja med OeVP in SPOe. Najbolj zanimivo je, da nova postava ne določa več, da bi moral gotov odstotek denarja biti krit z zlatom in devizami. Banka je samo obvezana, skrbeti za tolikšno kritje, da bo zagotovljen nemoten denarni promet s inozemstvom in da šiling svoje vrednosti ne bo zgubil. To je vsekakor širok pojm, ki baje, kot trdijo vladni listi, odgovarja današnjemu modernemu gledanju na gospodarstvo.

Nova vojaščina

nevtralne Avstrije je bila minuli teden oficielno rojena. Nastala je iz dosedanje žandarmerije B. Šteje 200 oficirjev in 6.500 podoficirjev in moštva. Imenujejo jo jedrni kader, ki bo okostje nove vojske, ko bodo drugo leto vpoklicali prve letnike. Kot vedo povedati časopisi, je ta kader dobro oborožen in popolnoma motoriziran. Zanimivo je, da je kancler Raab obiskal Ließenheim pri Salzburgu, dosedanjo ameriško vojaško bazo, da si sam ogleda naprave, ki jih bo prevzela avstrijska vojska. V tej zvezi je bilo slišati, da bo Amerika sama oborožila avstrijsko vojsko.

Prvi spor z novo „vojaško upravo" je nastal ravno na Koroškem. V Beljaku ima ta uprava v najemu velika zemljišča, ki jih noče dati na razpolago, da bi občina preko njih napravila široko cesto. Po drugi strani pa zahteva ta uprava, da mestna občina izprazni skladišča, ki jih uporablja za cestno upravo. Beljaški župan je napovedal, da bo občina pač zabranila prodajo vojaški upravi „Jägerkaserne", ki je last mestne hranilnice, če vojaška uprava na drugi strani ne popusti.

Podjetja USIA bodo

avstrijske oblasti menda kmalu prevzele. Država je prevzela garancijo za dolgove podjetij USIA, ki znašajo 508 milijonov in jih bo treba plačati sovjetski vojaški banki. V parlamentu so VdU-jevci govorili tudi o tem, da sta si upravo bivših sovjetskih podjetij koalicijski stranki lepo med seboj razdelili. Glavni tajnik OeVP Maleta je k temu očitku zavzel stališče in dejal, da je tako skupno upravljanje, kjer so udeleženi po proporcu politiki, nujno potrebno, radi eminentne politične važnosti tega problema in ker je vsa stvar zelo delikatna v pogledu na moskovske dogovore. Zato je bilo treba zajamčiti skupno odgovornost.

Na Koroškem

je gospodarsko stanje po statističnih podatkih minulega tedna zelo ugodno. Posebno tujsko-prometna sezona je kljub slabemu vremenu zelo dobra. V predsezoni je obiskalo deželo nad 50.000 ljudi več kakor lani ob istem času. Gostje so bili po večini iz Zapadne Nemčije. Tudi Beljaški sejm je dobro uspel in sedaj se v Celovcu pripravljajo s polno paro na deželni sejm. Vso gospodarstvo je zaposleno in povsod manjka delavcev. Edine skrbi povzroča žagarska industrija, ki postavne določbe ovirajo izvoz; zato se kopičijo deske na skladiščih. Vendar skušajo tukajšnje oblasti na vse mogoče načine, da preskrbijo iz Dunaja domačim tvrdkam izvozna dovoljenja. V dogledem času pa računajo, da bo deželni zbor sprejel sklepe, ki bodo te ovire odstranili.

Zgodovina slovenskega pouka na koroških ljudskih šolah

(Lojze Udé, Ljubljana 1955)

O slovenskem pouku na koroških ljudskih šolah je napisal večjo razpravo dr. Lojze Udé v Ljubljani.

Pisec obravnava razvoj tega vprašanja v treh obdobjih in sicer: čas pred 1848, dobo od 1848 do 1870 in razdobje od 1870 do nacizma.

Pravilno nakazuje dr. Udé, da je razmerno povoljnemu razvoju šolstva pred letom 1870 sledila samovolja vlade, ki je na podlagi § 6 avstrijskega šolskega zakona po mili volji ali svoji politični potrebi določevala učni jezik v posameznih delih države. Objektivnim načelom člena 19 državne ustave, ki je zagotavljal vsem narodnostim polno enakopravnost, je nasprotoval § 6 šolskega zakona, ki je omogočal liberalni in šovinistični vladi, da povsem samovoljno postopa.

Predvideno je bilo sicer zaslišanje tistih, ki šolo vzdržujejo, vendar deželni šolski svet ni bil vezan na mnenje občinskih zastopstev in krajevnih šolskih svetov.

Dr. Udé opisuje v svoji razpravi boj koroških Slovencev v času od 1872 do 1890 za pouk slovenščine v šoli in končno posebni učni načrt za utrakvistične šole na Koroškem, ki je predvideval materinščino le kot pomožno sredstvo pri pouku nemščine, slovenščina sama pa je bila porinjena na rob šolskega dogajanja in življenja.

Pisec razprave razgalja tudi vso malomarnost šolskih oblasti glede učnih knjig, kjer je še do poplebiscitne dobe bil v veljavi zastareli Preschernov „Slovensko-nemški abecednik". Ne odgovarja pa resnici trditev, da je bil „Katoliški katekizem" na utrakvističnih šolah pred prvo svetovno vojno dvojezičen.

Pri svoji razpravi je dr. Udé uporabil vse vire, ki so mu bili dostopni. Na žalost pa ni videl tega, kar se je v tem času dogajalo za kulisami, kar pa bi utegnilo razjasniti marsikatero vprašanje raznarodovanja slovenske mladine.

Razpravo toplo priporočamo vsem, ki se zanimajo za šolstvo na Koroškem.

Atomska energija v mirovne namene

Komaj je v Ženevi končala ena konferenca, že pripravljajo drugo. V kratkem bo namreč tam študijska konferenca Združenih narodov za **miroljubno uporabo atomske energije,** in ameriška poštna uprava je v to svrho izdala znamko, ki jo vidite na sliki.

Za to konferenco je pa ameriški senat soglasno sprejel resolucijo, v kateri zahteva, da se naj Združeni narodi predvsem posvetijo študiju učinkov atomskih poskusov na človeško zdravje.

Kot javlja ameriška poročevalska služba, so Združene države v zadnjih mesecih dale različnim državam skupno okrog 200 kilogramov atomskega materiala za študijske svrhe.

Doslej je ameriška vlada že s 27 državami sklenila posebne pogodbe o izmenjavi atomskih informacij v miroljubne svrhe, katerim je nudila tudi gotove količine atomskega materijala. V teku so pa pogajanja s še 19 drugimi državami.

Zanimivo polje za uporabo atomske energije se odpira tudi v gospodinjstvu. Pravijo, da bodo verjetno čez deset let gospodinje dobivale na dom od trgovcev živila, ki ne bodo več konzervirana na ledu, ampak s pomočjo atomske energije. Ameriška atomska komisija namreč izvaja poskuse za sterilizacijo s pomočjo radijskih žarkov, ki se tvorijo pri razbijanju atomov. Krompir in druga živila, ki jih obsevajo z radijskimi žarki, ostanejo sveža neomejen čas. Pravijo, da bo ta postopek sčasoma postal uporaben za veliko število živilskih vrst. S tem se bodo tudi zmanjšali stroški živil, kajti doslej se je med transportom v oddaljene kraje mnogo živil pokvrailo, kar je dvigalo ceno življenjskih potrebščin.

Tečaj za učitelje dvojezičnih šol

V okviru Pedagoških tednov se je vršil letos tretji tečaj za učitelje dvojezičnih šol, ki je imel predvsem praktični značaj. Razveseljiv je pojav, da čuti učiteljstvo potrebo izpopolniti svoje znanje v slovenščini. V programu napovedano snov so obdelali učitelji v petih dneh in sicer med 18. in 22. julijem t. l.

Inšpektor za dvojezične šole, g. vladni svetnik Just, je govoril uvodoma o metodični obdelavi stvarnih krogov (področij) za višjo šolsko stopnjo v slovenskem jeziku. Predavatelj je nakazal, kako naj sloni celotni pouk na stvarnih krogih, iz katerih črpa učitelj snov za vse panoge pouka. Ob novi izdaji čitanke „Naš dom" so učitelji lahko videli, da se ta izdaja močno ozira na stvarne kroge in to v kratki, jezikovno lahki obliki.

Ljubezen do jezika

O slovenskem pouku na srednji in višji stopnji dvojezične šole je spregovoril prof. dr. Valentin Inzko, kateri je obdeloval v dveh predavanjih vsa področja jezikovnega pouka. Ob zgolj praktičnem predavanju je naslovil predavatelj v začetku na udeležence tečaja sledeče misli:

„Prvi predpogoj za uspešen pouk sploh je velika ljubezen učitelja do predmeta. Ta ljubezen ima prvo mesto, kajti če ljubezni in spoštovanja do jezika ni v zadostni meri pri učitelju, tudi ne bo mogel navdušiti svojih učencev za ta jezik. Da bo pa učitelj sam rasel v ljubezni do predmeta, je potrebno, da se v slovenskem jeziku nadalje izobražuje, da prebira vedno slovenske knjige, literarne revije, da se zanima za slovensko kulturno rast, da sam iz te kulturne rasti živi. Učitelj se ne sme zadovoljiti z znanjem, ki si ga je prisvojil na učiteljišču, ampak si mora tudi v poklicnem delu širiti svoje obzorje. K temu pa spada tudi obisk slovenskih kulturnih prireditev na vasi in v mestu. Takšne prireditve, kot opere, operete, pevski ali glasbeni koncerti, umetniške razstave grafikov ali slikarjev, literarna predavanja, versko-kulturne manifestacije ali drugi kulturni dogodki, morajo zajeti tudi nas učitelje.

Vsak vzgojitelj rabi za svoje delo veliko duševne hrane, katera pomeni kritje za vsako njegovo pri slovenskem pouku izgovorjeno besedo. Če bo to kritje (valuta) imelo široko zaledje, to se pravi, če bo učitelj vsestransko razgledan na polju slovenskega kulturnega ustvarjanja, potem bo njegov pouk res uspešen. Učitelj bo dobival tako novega veselja in njegova ljubezen do slovenskega jezika se bo poglabljala."

Nato je razvijal predavatelj svoje misli o slovnici, spisju, nareku, čitanju, govornih vajah, obdelavi lirskih in pripovednih pesmi, memoriranju in pomenu petja, šolskih prireditev in tudi izletov za slovenščino.

Važnost domoznanstva

Slovenski pouk na prvih treh šolskih stopnjah, je obdelal g. nadučitelj Valentin Vauti, ki poučuje na trirazredni šoli pri Božjem grobu. Predavanje je bilo globoko zasnovano in je temeljilo na večletnih praktičnih izkušnjah.

Posebno važnost je predavatelj posvečal domoznanstvu. Domače okolje, rojstna hiša, vas, so v prvi vrsti pripravni dajati snov za pouk na nižji šolski stopnji. Pri slovenskem jezikovnem pouku naj učitelj posebno posluša narečje, ki ga prinese otrok s seboj, naj se sam vanj poglobi, da bo mogel ustvariti čim boljši in naravnejši prehod od narečja do pismene slovenščine. Predvsem naj pomaga učitelj izločevati iz narečja izposojenke in tujke. Te naj postopoma nadomešča s čistimi slovenskimi izrazi in navaja učence, da se jih poslužujejo.

Posebno obziren je treba biti pri ocenjevanju, predvsem previden z nezadostnimi redi, ki lahko ubijejo v otroku nadaljno veselje tako do slovenščine kot do nemščine. Domače, šoli nasprotno ali naklonjeno okolje, nezanimanje ali dobra volja pri učenju in pouku, vse to je treba upoštevati, predno izgovori učitelj dokončno sodbo nad kakim učencem.

Zelo zanimiva so bila tudi podrobna navodila, g. nadučitelja, glede tihih vaj v razredih z oddelki, s katerimi ima vendar večina našega učiteljstva opraviti.

Navedba strokovne literature za slovenski jezikovni pouk je dala predvanaju lepo zaokroženo celoto.

Računstvo v slovenščini

Posebno važnost je treba posvečati pri dvojezičnem pouku tudi računstvu v slovenskem jeziku. Dočim je terminologija za računski pouk na nižji šolski stopnji še precej enostavna, zahteva vendar od učitelja od četrte šolske stopnje dalje temeljitejše strokovno izražanje. Gospa Zwolensky—Scheithauer, učiteljica na glavni šoli v Celovcu, je obdelala zelo pregledno računski pouk od prve do osme šolske stopnje. S prbiližno sto računi je vpeljala učiteljstvo v lažje in težje računske operacije. Dočim so bili sklepi vsem še znani, je za marsikaterega učitelja računanje površine in telesnine v slovenskem jeziku pomenilo nekaj čisto novega. Gospa predavateljica je sicer opozorila na to, da je predviden računski pouk v obeh deželnih jezikih samo na prvih treh šolskih stopnjah, a da je prav, da tudi v okviru slovenskih učnih ur srednje in višje stopnje posvetimo gotov del računanju v slovenskem jeziku.

Predavanje je bilo sistematično zgrajeno ter so bile v njem nakazane tudi čisto moderne metodične poti, ki nam bodo zagotovile zaželjeni uspeh, če se oziramo nanje.

Slovenščina in glagol

Prof. dr. Pavel Zablatnik je predaval o glagolu v slovenščini. Uvodno je nakazal medsebojno povezanost vseh slovanskih jezikov, ki izvirajo iz skupnega praslovanskega jezika. Slovenščina se je najbolj ločila od slovanskih jezikov po svojem naglasu, glagol pa je izgubil aorist, imperfekt in razen ene vse oblike pogojnika.

Na široko je obdelal dr. Zablatnik glagolski vid, posamezne skupine deležnikov in njihovo rabo, priponske in brezpriponske glagole ter se še dotaknil, kolikor je bilo to časovno mogoče, posameznih časov, naklonov, načinov, nedoločnika in namenilnika ter glagolnika.

Želeti bi bilo, da bi učiteljstvo tega prvovrstnega predavatelja imelo večkrat priliko slišati.

Razgovor o „Mladem rodu"

Gospodu nadučitelju Mirku Sriencu je bila dana naloga spregovoriti o „Mladem rodu", kot učnem pripomočku na dvojezičnih šolah. Videli smo, kako vsestransko se da list uporabljati pri slovenskem jezikovnem pouku.

Med živahno diskusijo je obveljalo mnenje, naj se vsebinsko na listu ne spremeni preveč, pač pa da je tudi v bodoče treba posvečati važnost člankom zemljepisne, zgodovinske in naravoslovne vsebine. Priporočljiva bi bila kakšna lažja Gregorčičeva, Aškerčeva ali druga baladna pesem z razlago.

Enako je treba nadaljevati z objavami pesmi na zadnji strani, ki pa naj bi bile tudi dvo- in troglasno uglasbene. Ilustracije lista morajo biti enostavne, da jih bodo otroci razumeli. Učiteljstvo je naprosilo gospodično Reziko Partl iz Št. Janža, ter nadučitelje Fr. Tauschitza s Kostanj, Valentina Košutnika iz Glinj in Mirka Srienca s Krčanj za sodelovanje pri ilustracijah „Mladega roda".

Vzgojitelji so se zelo pohvalno izrazili o zunanji obliki, kakor tudi o vsebini „Mladega roda". Gospod nadučitelj R. Vouk je pozval vse učitelje k tesnemu sodelovanju.

Ob zaključku tečaja sta še spregovorila prof. dr. Valentin Inzko o slovenskem romanu in nadučitelj za glavne šole Fritz Maklin o pouku slovenščine na glavnih šolah.

Gospod Maklin se je dotaknil predvsem slovničnega pouka, ki ga je treba posredovati učencem na čim enostavnejši način. Slovnični pouk mora biti kolikor mogoče zanimiv, da nimajo učenci proti njemu odpora. Obdelal pa je g. Maklin pregledno vse, kar spada v okvir slovenskega pouka na glavni šoli. Predavanju se je videlo, da temelji res na obsežnem znanju in mnogoletni praksi.

V okviru tečaja je bil ustanovljen tudi delovni odbor učiteljev dvojezičnih šol, kateri bo skrbel za izdelavo potrebnih učnih pripomočkov za slovenski pouk.

Poleg tečaja za učitelje dvojezičnih šol, pa je bilo posvečenih še dvanajst predavanj za učitelje, ki hočejo polagati slovenski izpit za glavne šole. Predavanja je imel g. vladni svetnik Just.

V posebnem tridnevnem tečaju (13. do 15. julija) pa so se pripravljali na drugi učiteljski izpit iz slovenščine učitelji, ki so zaključili svoje študije na učiteljišču že pred letom 1945. Po predavanju g. inšpektorja Justa o smotru in obsegu izpitne snovi za drugi učiteljski izpit s slovenskim učnim jezikom na ljudskih šolah, je obdelal z učitelji dr. Valentin Inzko celotno slovensko slovnico in literaturo.

Na splošno lahko rečemo, da so vzgojitelji z velikim zanimanjem sledili izvajanjem predavateljev, kar je posebno prišlo do izraza v zelo živahnih diskusijah.

Tečaji za učiteljstvo dvojezičnih šol pomenijo brezdvomno veliko pomoč učiteljem pri njihovem izobraževalnem in vzgojnem delu.

Resolucija katoliških učiteljev

„KATOLIŠKO UČITELJSTVO AVSTRIJE" je na svojem X. zborovanju delegatov v Celovcu soglasno sprejelo resolucijo, v kateri člani te organizacije izražajo svojo odločno voljo, da zvesto in solidarno sodelujejo pri izgradnji avstrijske države. Katoliško učiteljstvo nadalje vztraja pri zahtevi po svobodi Cerkve v svobodni državi in končno po času primernem šolskem zakonu. Za jedro bodočega šolskega zakona pa smatra vzgojo učiteljev in učiteljic, ki bodo povezani z ljudstvom, poklicno-etično izgrajeni in strokovno praktično izšolani. To vzgojo je mogoče doseči le, če je ves šestletni učni program poverjen enemu vodstvu. Končno zahteva resolucija, da se z vidika enotne poklicne vzgoje celotno izobraževanje vrši v zvezi s posebno vadnico in da je treba izobraževanje učiteljic zagotoviti v skladu s posebnostmi njihovega poklicnega dela.

Prenašanje slik preko obzorja

Kot po drugih evropskih deželah, bodo kmalu tudi v Avstriji uvedli televizijo, to je prenašanje slik na daljavo brez žice, podobno, kot dosedaj prenašajo glasove po radiu. Radijski valovi, ki prenašajo glasove, gredo visoko v atmosfero in v svojem nihanju sledijo krivini zemeljske površine, zato lahko poslušamo radijske prenose tudi iz drugih kontinentov, od katerih nas ločijo tisoči in tisoči kilometrov.

Pri prenašanju slik na daljavo, pa je težava v tem, da imajo valovi horizontalno smer, to je, da gredo naravnost, in zato so uporabni za prenašanje slik samo na daljavo, ki jo omejuje naše obzorje, ker jih ustavijo vse zemeljske ovire, ki zapirajo pogled človeškemu očesu, kot gore itd.

Po najnovejših poskusih, ki so jih dokončali z uspehom v laboratorijih firme Bell Telephones v USA, so pa iznašli sistem prenašanja slik na daljavo do 320 kilometrov, to je daleč preko našega obzorja. Novo iznajdbo so že tudi praktično preizkusili pri radio-telefonski in televizijski zvezi med Florido in otokom Kubo, kjer so goraj omenjeno razdaljo celo prekoračili za 50 kilometrov, vendar naprave dobro delujejo.

Stvar je posebno zanimiva za Avstrijo, kjer je zaradi hribovitega ozemlja obzorje zelo omejeno in bo novi izum zelo olajšal izvedbo televizijskih naprav pri nas.

ANGLEŠKA ČISTOČA

V Angliji se je odigrala ta resnična zgodba: V kraju Cheltenham je moj prijatelj sedel v avtomobilu ob robu ceste in čakal. Vzel je zadnjo cigareto iz zavojčka in vrtel prazni papir nekaj časa v roki, potem pa ga skozi okno avtomobila spustil na tla. Prižgal je cigareto in začel zadovoljno puhati dimčke v zrak. Naenkrat pa začuden opazi, da se je prazni cigaretni zavoj zopet pojavil pri oknu tik pred njegovim nosom, nataknjen na konec sprehajalne palice.

Ko se je moj prijatelj obrnil, je videl, da je palico držala v roki neka stara gospa.

„Hvala lepa, gospa," je odvrnil prijatelj," ampak zavoj je prazen. Ne potrebujem ga."

„Tukaj v Cheltenhamu tudi ne!" je s strogim glasom odgovorila starka.

FRAN ERJAVEC, PARIZ:

KOROŠKI SLOVENCI

II. DEL

(48. nadaljevanje)

III.

V OBRAMBI PRED TURŠKO NEVARNOSTJO

Leta 1544. so predložili stanovi naših dežel še podrobni načrt za celotno organizacijo te obrambne črte in prevzeli tudi večino stroškov za njeno vzdrževanje. Tako je nastal širok obrambni pas ob vsej turški meji od današnjega Hrvatskega primorja, po reki Uni na bosenski meji in skozi Slavonijo. To je bila tako imenovana „Vojna krajina" s stalnimi posadkami v vseh večjih krajih. Stroške za vzdrževanje skoro vse Vojne krajine od ogrske meje do morja so prevzele ravno slovenske dežele in Koroška je prispevala razen tega še 238 konjenikov in 167 pešcev. Tudi poveljniki Vojne krajine so bili skoro vedno iz naših dežel.

Tako vidimo, da se ravno v teh desetletjih niso le popolnoma zlili interesi vseh slovenskih dežel, kar je ustvarilo njih stalno in najtesnejše sodelovanje, temveč smo se že tedaj ozko povezali tudi s Hrvati in Srbi in tako v bratski vzajemnosti branili nemški severozapad pred Turki. Koroška je namreč solidarno z ostalimi slovenskimi deželami prevzemala in nosila trajno svoj sorazmerni delež v denarju, blagu in moštvu za vzdrževanje Vojne krajine in tudi premnogo koroških Slovencev je odslej z ramo ob rami s svojimi rojaki iz ostalih slovenskih dežel ter s Hrvati in Srbi skoro dve stoletji krvavelo, da si je mogel nemški severozapad nemoteno graditi svojo duhovno in gmotno „višjo kulturo".

Že ta kratek pregled nam menda zadostno dokazuje, kako je zlasti tesno sodelovanje Koroške z ostalimi slovenskimi in jugoslovanskimi deželami največ pripomoglo, da je bila Koroški v teh desetletjih prihranjena največja tedanja šiba božja, Turki. Vso prvo polovico XVI. stol. so mogli prodreti Turki enkrat samkrat na meje slovenske Koroške, a še tedaj so bili odbiti.

S tem pa seveda še nikakor ne smemo misliti, da se koroški Slovenci niso dobro zavedali strašne nevarnosti, ki je ves čas visela nad njihovimi glavami. Čim so namreč videli, da so končno stanovi resno vzeli v roke obrambo, se tudi niso več upirali hudim krvnim in gmotnim žrtvam zanjo.

Res je, da je pred Turki največ trpela Kranjska, toda tudi koroški slovenski kmet je stalno trepetal, kdaj pridrvé divje neverniške tolpe v njegove vasi. To lahko vidimo že iz tega, da je ostal tudi slovenskim Koroščem še do današnjega dne živ spomin na tiste strašne čase. Ohranil se je zlasti v narodnih pesmih in pripovedkah in vsekakor so se ravno tedaj utrdile tudi med koroškimi Slovenci pesmi in pripovedke o skrbskem Kraljeviču Marku. Prinašali so jih s seboj naši vojaki, ki so se borili skupno s Srbi ob turški meji.

IV.

Reformacija:

Razen kmečkih uporov in stalne turške nevarnosti so preživljali koroški Slovenci v drugi polovici XVI. stol. še hudo versko krizo. Ta je bila v tesni zvezi z vsemi velikimi spremembami, ki so nastopile na prelomu srednjega in novega veka v življenju in mišljenju narodov in posameznikov. Obnovljeni študij staroveških poganskih pisateljev je v zvezi s številnimi odkritji in iznajdbami do temeljev omajal enotnost dotedanje srednjeveške krščanske miselnosti in ves dotedanji družabni red ter uveljavljal težnje po neomejeni svobodi, kar je potem utiravalo tudi nova pota politiki, znanosti, gospodarstvu in verstvu.

Že v kmečkih uporih je bilo marsikje (n. pr. tudi na Koroškem) jasno videti, da se je porajal celo med kmečkimi množicami nekak odpor proti dotedanjim ustaljenim in že stoletnim izročilom in da so se začeli celo kmetje v svojih zahtevah sklicevati na božje, torej nekako naravno pravo v nasprotju s fevdalnimi izročili, ki so jih začeli smatrati za krivična. Nastopajoči novi duh časa pa za dosego odličnejših služb ni več zahteval le plemeniaškega pokolenja, temveč tudi novo, širše znanje, kar je gnalo potem mladino zlasti na nemška vseučilišča, ki so se začela tedaj razcvitati in kjer so začele najprej vreti nove ideje.

Težnjo po nekakem preporodu tudi v Cerkvi je jako pospeševala prevelika posvetnost, ki se je bila naselila tudi v cerkveno življenje in ki smo jo bili videli že ob koncu srednjega veka. Mnogi cerkveni knezi so se bolj brigali za zemeljske dobrine in se vmešavali v politične in druge spore med mogočnjaki kot pa za duhovni blagor svojih vernikov. Skoro vse boljše cerkvene službe so imeli pri nas v rokah tujci, ki niso znali niti jezika svojih vernikov ali so pa sploh živeli v tujini in prepuščal opravljanje verskih poslov malo izobraženim vikarjem in kaplanom (mnogi so se n. pr. le pri kakem župniku za silo izvežbali v duhovniških opravilih in dobili potem mašniško posvečenje, a oni z višjo izobrazbo so se le redko posvečali dušnemu pastirstvu). Ti so se potem zaradi beraških dohodkov preživljali še s kupčevanjem, krčmarstvom ali s kako drugo obrtjo, a mnogo duhovnij je ostajalo sploh brez dušnih pastirjev. — Sam Primož Trubar je dobil n. pr. župnijo v Loki pri Radečah, ko je bil star komaj 19 let in še sploh ni bil posvečen. Nastavil je zato tam svojega vikarja, sam pa s preostanki dohodkov nadaljeval svoje šolanje na Dunaju. Enako je imel tudi pozneje istočasno beneficiat v Celju, kanonikat v Ljubljani in še vikariat v Št. Jerneju na Dolenjskem.

(Dalje prihodnjič)

Pri nas na Koroškem

CELOVEC

Vsako nedeljo in praznik je v stari bogoslovni cerkvi v Priesterhausgasse nedeljska služba božja ob pol 9. uri.

ŠMARJETA PRI PLIBERKU

Pomemben je bil 10. julij za Šmarjeto pri Pliberku. Krivica, ki jo je napravil nacizem med vojno, je bila deloma popravljena. Tega dne je naša mala cerkvica, ki nam je tako pri srcu, obogatela z lepim darom: dobila je namreč dva nova zvonova. Zvon, ki je sameval skozi 10 let, je dobil vendarle še dva tovariša. Sedaj bodo skupaj prepevali, bodrili, tolažili in z nami tudi žalovali.

Prvi zvon tehta 700 kg in nosi ime: Sv. Marjeta in sv. Florijan. Denar za prvi zvon so dali Šmarječani in okoličani. Nenavadno hitro so zbrali denar. Lep zgled in obenem pobuda Pliberčanom, ki kar omahujejo in so sila počasni pri nabavi novih zvonov.

Drugi zvon, nekoliko manjši od prvega, pa tehta 205 kg. Ta je pa dragocen dar spoštovane družine Brouman, pd. Jurijeve. Temu so dali lepo ime: Marija. To darilo cerkvi je znak hvaležnosti za srečno vrnitev iz strašne svetovne vojne. Oba zvonova sta delo firme Pfundner iz Dunaja.

Cerkvena slovesnost se je pričela ob 9. uri. Žal je dež preprečil „pranganje". Negotovo vreme je odvrnilo marsikoga, da je ostal doma. Kljub temu moramo reči, da je bila udeležba kar razveseljiva tudi iz daljne okolice. Slovesno sv. mašo kakor tudi blagoslovitev je izvršil preč. g. dekan iz Pliberka. V svojem lepem govoru je prikazal naloge zvonov, obenem pa tudi dolžnosti vernikov do njih. Pri maši je prepeval moški zbor. Pel je nadvse ubrano. Hvala mu! Medtem je pa dež še vedno tolkel po cerkvenih oknih. Gosta megla je ovijala cerkev in okolico, temni oblaki pa so pretili z novimi nalivi. Slabo je kazalo.

A glej! Po končani službi božji je hipoma prenehalo deževati. Oblaki so se pretrgali in sonce je pogledalo na zbrano množico pred zvonovi. Kakor v cerkvi je tudi tukaj sodeloval moški zbor. Vmes je bilo tudi ljudsko petje in libuška godba nam je igrala že znane koračnice. Želeti bi bilo, kar menda odgovarja tudi cerkvenim predpisom, da bi godba pri cerkvenih obredih zunaj igrala nabožne koračnice ali pa svetim obredom odgovarjajoče pesmi. — Med sveto mašo je bilo darovanje okoli oltarja.

Blagoslovitev se je končala v najlepšem razpoloženju. Vsakdo je hotel poskusiti, če zna zvoniti, in zato so udarjali z lesenim kladivom po zvonovih. Prednost so imele seveda tetice, katerih je bilo okoli 35. Zvonova sta se premaknila in počasi lezla više in više, dokler nista spolzela v svoje stanovanje v zvonik. Sedaj so ljudje nestrpno čakali, kdaj se bodo zvonovi oglasili. Stali so spodaj, gledali kvišku navduševali k hitremu delu. Zopet se je vlil dež, ki je radovedneže pognal deloma v cerkev, deloma pa so zbežali h Gutovniku v gostilno, kjer so si hladili jezo in tudi žejo.

Okoli 2. ure popoldne pa so se oglasili zvonovi. Mehki glasovi so plavali po Podjuni, predrli železno zaveso ob meji in nesli pozdrave preko meje. Tukaj niti totalitarne države nimajo nobene moči.

Razjasnilo se je medtem. Sončni žarki so oblili vso okolico in šmarjetska cerkev je, kot prenovljena gledala sedaj ponosno po dolini. Zvonovi pa niso hoteli mirovati. Mrak je objemal vedno tesneje okolico. Iz hišnih oken se je posvetila luč in rezala temo. Zvonovi so svojim dobrotnikom, zadovoljnim Šmarječanom, voščili „lahko noč" in, kot da bi bili utrujeni od petja, utihnili.

ŠTEBEN V PODJUNI

Letos ima farna kronika še malo porok zapisanih, toda upamo, da bo ob koncu leta bilanca bolj ugodno izgledala. V ponedeljek, dne 25. julija t. l. pa sta obhajala Micka Windisch iz Štebna in mizar Hanzi Luschin iz Breške vesi svoj veliki življenjski praznik. Poroka je bila v farni cerkvi v Globasnici, poročne obrede pa so opravili č. g. Posch. Nato pa sta se novoporočenca odpeljala na ženitveno potovanje.

Mlademu paru želimo mnogo sreče, medsebojnega razumevanja in obilo božjega blagoslova na novi skupni življenjski poti!

DOBRLA VES

Veseli in Bogu hvaležni smo, da imamo tako lepo Marijino svetišče — našo prenovljeno farno cerkev. Če stopiš v njo, se ti kar srce ogreje in duša vzraduje, ker te prevzame lepota hiše božje. Zelo zadovoljivo, skladno in harmonično se je posrečila poprava. Veliko žrtev je bilo potrebnih, toda za božjo čast in za čast Marije ni prevelika nobena požrtvovalnost.

Tudi na Gori, kjer počivajo naši dragi rajni, imamo starodavno častitljivo Marijino cerkev. Zadnjič so jo prenovili leta 1896 naši verni predniki. Radi in pogosto so hodili romati v to Marijino svetišče, saj je Marija tolažnica žalostnih in pomoč kristjanov.

Zelo potrebna je že bila obnove. Farani so večinoma to nujno potrebo uvideli in so se prošnji dušnega pastirja odzvali s prostovoljnimi prispevki. Začelo se je težavno delo in želja faranov se bo izpolnila. Kmalu se bo prikazala cerkev v novi obleki in bo vabila vernike k Mariji.

GLINJE — MACNA GORA

Kako je to razveseljivo! Vrli gospodarji iz Zavrha, župnija Šmarjeta v Rožu, so hvaležni za srečno vrnitev iz vojne kupili dva zvonova za cerkev sv. Ane na Macni gori naše fare. Zvonarna jih je že poslala. Iz Borovelj jih bodo spravili darovalci na vrh Macne gore. Zato je treba gorečih src in močnih rok. Na god svete Ane v torek, dne 26. julija, je bila na Macni gori izredna slovesnost, h kateri so prišli verniki tostran in onstran Drave, zgornjega Roža in Podjune. Po prvi maši ob 9. uri je bila slovenska pridiga, nato je č. g. novomašnik iz Šmarjete Maks Mihor blagoslovil oba zvonova in opravil božjo službo. Pri sveti maši je bilo ljudsko petje. Pomagajte nam, prisrčno prosimo, poprave nadaljevati in končati.

V nedeljo navrh, to je 31. julija, pa ima župnija Borovlje na Macni gori ob 9. uri mašo z nemško pridigo in nemškim petjem.

MALOŠČE

Šolska vrata so se zaprla. Vsako jutro je prišlo v zadnjem letu kakih 150 šolarjev iz drugih fara v našo novo šolo. Večina se je pripeljala z vlakom iz Ledinc in Bač, druge je pripeljal poštni avtobus iz Dobja, Loč in iz Brnce. Še predno pa smo končali šolo, so že prišli v Malošče in tudi Šteben poletni gostje. Hotel Gallob, pd. Nont, v Maloščah sam lahko prenoči nad 100 gostov, pa tudi privatne hiše sprejemajo v poletnih mesecih goste pod streho. Tako zaživijo naše vasi v poletnem času, saj je v teh mesecih 200 do 300 poletnih gostov med nami. To prinese seveda nekaj denarja med ljudi. Skoro vedno pa so med temi gosti tudi verni katoličani, ki dajo tudi nam lep zgled v cerkvi in na vasi. Se pa znajdejo vsako leto tudi taki gostje, s katerimi nimamo prav nič veselja. Vsi nemški gostje pa kaj radi poslušajo blagodoneče melodije naših cerkvenih ljudskih pesmi in ubrano petje našega cerkvenega moškega zbora.

TEHAČE — MALOŠČE

Na praznik sv. apostolov Petra in Pavla se je zbralo pri Mentnu v Tehačah veliko ljudstva, da spremljajo na zadnji zemeljski poti Marijo Woschitz, pd. Mentnovo mater. Rajna je bila doma pri Kopajniku v Rutah. Po prvi svetovni vojni se je vdala k Mentnu v Tehače. Bila je dobra žena, skrbna mati in pridna gospodinja. Dolga leta je oskrbovala tudi podružno cerkev v Tehačah. Od Kopajnikovega doma je prinesla s seboj spoštovanje in ljubezen tudi do sv. vere in materine besede in zato je rada prebirala knjige Družbe sv. Mohorja, verske liste in časopise. Bila je žena molitve in neustrašeno zagovarjala pravice svete vere in Cerkve. Že dalj časa je tožila, da ji vedno bolj pešajo nekdanje moči. Ko pa je šla na preiskavo k zdravniku, je ta ugotovil že močno razvitega želodčnega raka. Znani zdravnik dr. Lukeschitsch v Beljaških Toplicah je skušal z operacijo ustaviti zahrbtno bolezen, pa je srce le odpovedalo nekaj dni po operaciji. Na dan odhoda v bolnico je rajna še bila pri maši in obhajilu v tehaški cerkvi. To je bila njena popotnica v večnost, kjer ji naj bo Bog plačnik za vso njeno skrb in ljubezen.

ŠT. JANŽ

V nedeljo, dne 3. julija je povabila kat. mladina iz Št. Janža na tekmo v namiznem tenisu (pingpong) šentjakobsko mladino. Za zmagovalce so bile pripravljene lepe knjige in okusno pecivo za nagrade. Obe stranki sta dobro igrali. Pa sreča je bila nam bolj naklonjena in tako je zgubila šentjakobska mladina.

Nagrade so si priborili naslednji tekmovalci:

Prvo Hafner Mihi, Št. Janž, 14 točk; drugo Gabriel Hanzi, Št. Janž z 22 točkami. Tolažilno nagrado je dobil Knaffl iz Št. Jakoba. Na ostalih mestih so bili Einspieler z 23 točkami, Singer 33 točk, Ambrusch 42 točk, Fantur 42 točk, Palmisano 42 točk.

Po končanih tekmah smo šli v cerkev, da se zahvalimo. Večina šentjakobskih fantov še ni videla naše cerkve. Preč. g. dr. Lučovnik so razložili dogodke iz turških časov, o katerih priča velika Marijina slika v cerkvi. Z njimi pa so prišli voditelji kat. mladine. Pregledali so prostore, v katerih se vršijo tedenski sestanki.

Poroka Millonig - Zdešarjeva

V soboto, 16. julija, na praznik Karmelske Matere božje, sta si pri Gospe Sveti obljubila večno zvestobo učitelj iz Djekš Millonig Hanzi in učiteljica iz Sel Stana Zdešarjeva. Poročne obrede je opravil nevestin brat č. g. dr. Zdešar Janez.

Oba sta se vedno zavedala dolžnosti svojega vzgojiteljskega poklica in jih tudi v polni meri izvrševala. Z enako požrtovalnim idealizmom sta se tudi izven šole udejstvovala na kulturnem polju.

Novoporočencema iskreno čestitamo in jima iz srca želimo na novi življejnski poti vso srečo in obilo božjega blagoslova.

JAZ PA POJDEM NA TIROL

V nedeljo, 19. junija, zjutraj je bila napovedana ura, ko naj bi odpotovali na romanje in izlet na Tirolsko.

Vreme se je kislo držalo že v soboto in marsikdo si je rekel tiho sam pri sebi: „Tràp si, če greš v takem vremenu v hribe. Doma ostani, če si količkaj pameten". Pa se je čez noč zjasnilo, da so nam drobne zvezdice veselo mežikale z jasnega neba in nam dajale upanja in poguma. Ob napovedani uri smo bili že vsi na mestu tam ob cesti, ki vodi iz Sinče vesi do škocijana. Kmalu sta pribrenčala vozova in po kratkih pozdravih smo jih zasedli. Megla je bila gosta, da bi jo lahko z nožem rezal.

Odhod iz škocijana je bil ob pol 3. uri. Hitro smo drveli po lepi asfaltirani cesti preko kamenskega ali tinjskega mostu in kmalu bili v Tinjah. Tam pa nas je začelo premetavati in spraševati, če smo kaj jedli. Komaj smo čakali „Petlarskega križa", ki naj bi nas rešil premetavanja in povedel na lepo cesto. Vsega je enkrat konec, tako je bilo tudi te nerodne poti in veselo smo drčali proti Celovcu. V mestu je bilo še vse mirno; ko smo ga zapuščali, se je začelo daniti. Po Vrbskem jezeru so se sprehajale lene in dolgočasne megle. V obrisih smo videli hiše in hotele ob jezeru. Na Otoku nas je pozdravljala Marijina cerkev, mi smo ji pa pozdrave vračali.

Ko smo prišli v Beljak, je bil že dan. Na desni smo pustili Osojščico in pod njo lepo Osojsko jezero. Na zidu tunela, skozi katerega smo šli, je bilo napisano: Tarvis, Spittal, Osttirol. Na desni se je mogočno nad hišami dvigal stolp farne cerkve, ki je posvečena sv. Jakobu. Pred nami pa se je zableščala cerkvica na Peravi z lepo kupolo in dvema stolpoma. Tu so se ustavljali naši predniki, ko so peš romali na Svete Višarje k Mariji. Mi smo zavili skozi mesto, ki se je prebujalo, in kmalu smo bili na glavni cesti, ki pelje proti Spittalu. Cesta je bila dobra. Avto je hitel, da ne bi kaj zamudil, ker — rana ura, zlata ura! Na cesti je postajalo živahneje. Motorji vseh znamk, osebni avtomobili, avtobusi, pa tudi kolesa: vse je nekam hitelo in tekmovalo med seboj, kdo bo hitrejši. Tako je tudi naše življenje: eden bolj kot drugi drvi naprej, dokler se ne ustavi „motor" — človeško srce!

Kmalu ko smo prišli iz Beljaka, smo zapazili na desni Šmartinsko taborišče. Črne barake so zgledale kakor velike črne krste, ki jih je iztesala in postavila kruta in mrzla roka pretekle vojne. Na desni je bila Drava še vsa v megli, le tu in tam se je pokazala svetla lisa belkasto umazane vode. Tabla ob cesti nas je opomnila, da smo v Kellerbergu. Velikega taborišča na levi ni več. Le tu in tam kaka plošča betona, spomin kjer so nekoč stale barake. Malo naprej je taborišče Feffernitz. Hitro smo bili skozi Paternion in Bistrico in že smo zavili po mostu preko Drave v Rothenthurn in v Molzbichel in se bližali Spittalu. Vreme ni kaj prida kazalo. Soncu se ni ljubilo svetiti, težke in sive megle pa so se pasle gori na Goldeku in tudi na drugi strani na Gmajneku. Pustili smo ob strani Milštatsko jezero in, predno smo prišli v Spittal, smo spet opazili na levi veliko barak, kjer je med vojno toliko ruskih in drugih ujetih vojakov pomrlo od lakote, po vojni pa so bile prvo zatočišče mnogim begun-

(Nadaljevanje na 6. strani)

Jurij Trunk — biseromašnik

Ko je leta 1940 obhajal neki tukaj znani gospod zlato mašo in sem o tem pisal g. Trunku v Ameriko, ki mi je odgovoril: „V 5 letih jo bom obhajal jaz, pa še oglasil se ne bom. Ko bom pa obhajal biserno leta 1955, se bom pa postavil." Prvo sicer ni obveljalo, tudi „zlato" je obhajal prav slovesno v Leadville, ker so tako farani hoteli, glede „biserne" pa je zadel: 19. julija jo je obhajal nadvse slovesno v San Franciscu, Kalifornija, Združene države Amerike. „Postavi" se res lahko iz več ozirov: vsak biseromašnik je lahko samozavesten, ker je taka starost redkost; povrh vsega je pa jubilant duševno in telesno skoraj še tak, kakor takrat, ko je pel novo mašo 28. julija v Bačah pri Beljaku. V enem zadnjih pisem mi piše: „Včasih nas je 6, 7, 8 . . . pri mizi. Vsi špegle, če komu padejo pod mizo, je slep. Jaz jih imam 84 na hrbtu, pa bi iz Št. Janža videl še gamse na Košuti!"

Četudi je pred 15 leti pisal, da se bo za „biserno postavil", bi se slovesnosti zdaj vendarle rad izognil. Piše: „Zlato mašo imaš pod streho. Hvali Boga! Se mi zdi kar pametno, da se opravi na tihem." Lani je o tem pisal: „Mi imamo tukaj 22. tega mesca „srebrno" za našega šefa, priprave pa take, da meni slabo postaja, ko mislim na leto 1955 in kako bi se mogel rešiti. Morda me sam Bog reši. Bilo bi še 1 leto, 1 mesec, 1 dan, to je 19. julija 1955."

Vendar vse izmikanje ni nič pomagalo, kajti prišlo je povelje iz škofije, da slovesno praznuje jubilej.

Ker je vrgel pisanje v časnike „za plot" in mu pomožna služba na župniji v „pokoju" ne da dovolj dela, je začel zopet slikati. Je izboren slikar in je na svoji zadnji postaji v Leadville priznano lepo slikal cerkev in župnišče. In o tem svojem sedanjem delu piše: „Ker je splavala pisarija po vodi, sem šel zopet med umetnike! Pacam tam v „hiši" in tu v sobi so zbrane že vse koroške in kranjske gore. Eni se muzajo, tu pa tam pa se le kdo ustavi, ker je menda „primitivna umetnost" kakor pri deci: (slika) se mora pristaviti: „to je mačka", ker drugače ni mački podobno . . . Hodijo gledat, pravijo, da utegnem postati še kak Rembrandt . . ."

Kratki podatki jubilantovega življenja so: Rojen 1. septembra leta 1870 pri Zavrniku v Bačah ob Baškem jezeru. Ljudsko šolo obiskoval v Ločah in v Beljaku, gimnazijo v Beljaku in v Celovcu, bogoslovje v Celovcu, posvečen 19. julija 1895, prvo mašo pel v Bačah 28. julija v družinskem krogu. Kaplan v Vetrinju pri Celovcu, v Šmohoru, v Spodnjem Dravogradu. Od l. 1896 do 1904 župni upravitelj in župnik v Kazazah, majhni samotni župniji v Podjunski dolini. Vmes je bil poletne mesece za pomožnega duhovnika na Višarjah. Od 1904 do 1917 mestni župnik pri Sv. Križu — na Perovi v predmestu Beljaka. Vmes v ječi in konfiniran na Jezerskem. Od 1917 do 1920 župnik v Borovljah. Julija 1921 sprejel povabilo iz Amerike in tam prevzel župnijo Fulda blizu Berwicka na nepregledni severnodakotski preriji. „Le cerkvica in Bog v njej sta mi soseda". 1. avgusta 1924 prevzel slovensko župnijo v Leadville, Colorado, in tam ostal do upokojitve 1. septembra 1946. Svoj „pokoj" brez pokojnine (ameriško) preživlja kot pomožen duhovnik na slovenski župniji Sv. Jožefa v San Franciscu pri župniku Vitalu Vodušku.

Od pisateljskega delovanja jubilanta omenim knjige: Na Jutrovem, Bodi svoje sreče kovač, Amerika in Amerikanci, Spomini, v slovenščini. V angleščini: There Is A God. (Prestava iz slovenščine Vebrove „Knjige o Bogu". Daljše in krajše članke pa je objavljal v vseh slovenskih ameriških listih.

Številni prijatelji v stari domovini se veselimo z jubilantom lepega slavja. Želimo mu, da bi se pri popolnem zdravju mogel veseliti še nadaljnjih jubilejev, četudi se mu njegovo hrepenenje po koroški domovini žalibog ne bo več spolnilo. L.

Žitnice, ki so nekoč bile polne

Izšlo je poročilo o 5. zasedanju poljedelskega odbora Evropske gospodarske komisije Združenih narodov, ki ugotavlja, da se je na splošno zvišala produktivnost kmetijstva v zapadni Evropi in je opaziti v vseh državah izboljšanje pri semenih, pri plemenski živini, zvišanje pridelkov na površinsko enoto s pomočjo večje porabe umetnih gnojil in uvozom primernih semen, izboljšanje namakalnih naprav in gospodarskih poslopij ter modernizacija skladišč in naprav za konzerviranje. Zato računajo, da bo prihodnje leto Zapadna Evropa uvozila okoli 1 milijon ton manj žitaric, kot doslej.

Obenem pa prihajajo poročila o pomanjkanju kruha in žita v državah vzhodne Evrope. Londonski „Times" je temu vprašanju posvetil uvodnik, v katerem pravi:

„Evropa se je sedaj že skoraj na to navadila, vendar ostanejo še vedno nekaj izrednega in naravnost pošastnega poročila o pomanjkanju živil in o težavah v kmetijstvu v državah Vzhodne Evrope. Nekatere izmed teh držav so svojčas bile žitnice Evrope. Toda sedaj na primer, na Madžarskem mora prebivalstvo po vaseh v večjem delu dežele stati v vrstah za kruh in v Budimpešti vidite vrste ljudi, ki čakajo na meso. Vlada zavrača krivdo na kmečke špekulante z žitom. Zato bo, kot pravijo zadnja poročila, vlada kmetom vzela iz rok še več žita; dodatno h količini, ki jo je moral že sedaj prisilno oddajati, bo moral odslej še več svojega žita prodati državi, namesto da bi ga prodal na svobodnem trgu. Iz drugih vzhodnih držav prihajajo novice o svarilih, pozivih in ukrepih da s prisilnimi sredstvi zvišajo pridelovanje živil. V sami Sovjetski zvezi pošilja komunistična partija 30.000 svojih „organizatorjev" iz mest, da učijo kolhoznike, kako naj več pridelajo. V Jugoslaviji, izven komunističnega bloka, je vlada pravkar za tretjino zvišala ceno kruha v upanju, da bo kmete prepričala, da pridelujejo več in da tudi več prodajajo državnim žitnicam.

Kaj je narobe? V Jugoslaviji so bile mnoge prejšnje napake popravljene in kmete so izpustili iz kolhozov, toda kmetje so še vedno nezaupljivi, da vlada ne izpremeni znova svoje politike, in zato še ne pridelujejo in prodajajo toliko, kot bi lahko."

V drugih vzhodnih državah pa ne popravljajo starih napak, nadaljuje list. Kontrole so vedno strožje in tako tudi na Poljskem in Češkoslovaškem po sovjetskem vzgledu pošiljajo na deželo „najaktivnejše člane partije in vodilne delavce iz tovarn", da vodijo kmete.

Člankar pravi: „Osnovna napaka je v že udomačenem komunističnem naziranju o kmetu. Smatrajo kmeta za poseben razred, ki je različen od naprednega proletariata (tovarniškega delavstva, op. ur.) smatrajo kmete za tako zaostale, tako vezane na predsodke, ki jih celo dobra organizacija ne more odstraniti."

Komunistični teoretiki še vedno mislijo, da je kolektivno kmetovanje najbolj uspešno; njihova naziranja temeljijo na ideoloških podlagah in so v nasprotju z vsemi kmetovimi upi in interesi. List zaključuje:

„Gospod Beirut, predsednik poljske vlade lahko dopoveduje, da kolektivno kmetijstvo „pomaga vzgajati novega človeka, z novim, globokim smislom za odgovornost do človeške družbe, kulturnega človeka, ki je sposoben misliti zase in za skupnost." Toda te namišljene privlačnosti se razblinijo v nič, kadar država pobere kmetu večji del pridelka s pomočjo prisilnih oddaj po nizkih cenah."

Tvrdka J. Mayerbrugger

NABOLJ PRILJUBLJENO KROVSKO PODJETJE NA JUŽNEM KOROŠKEM

Malo je firm v Celovcu, ki bi se znale v naših krajih — in to predvsem v Podjuni in v Rožu — tako udomačiti kot se je to posrečilo krovskemu

podjetju MAYERBRUGGER. To pač zaradi tega, ker vsa dela in kritja streh, ki jih izvede, napravi strokovno in mojstrsko. Zato se pač vsak, bodisi župni upravitelj ali privatnik, ki mu pušča streha na poslopju, najrajši odločil za to znano firmo. Najlepša spričevala za firmo so dobro in solidno urejene in prenovljene strehe naših cerkva in stolpov.

Kakor smo že poročali je to podjetje opravilo že številna obnovitvena krovska dela v naših krajih, in sicer ne samo popravila, ampak tudi pri novih zgradbah je tvrdka Mayerbrugger v polni meri zadovoljila svoje klijente. Med drugimi je omenjena firma pred kratkim dokončala obnovo strehe na stolpu cerkve

na BISTRICI V ROŽU

kjer je, kot kaže slika, zelo solidno in okusno pokrila ves stolp na novo z lepim temnorujavim Eternitom. Pri vsem tem ima pa veliko zaslug tudi vodja obrata gospod Payer, ki si s spretnimi delavci mnogo prizadeva za dobro izvta mrzla.

Stari stolp je med drugo svetovno vojno po nesrečnem naključju uničila neka raketa, ki je zadela naravnost v stolp, tako da je pogorel. Ker se nahaja bistriška cerkvica res na lepem kraju, to delo ni samo strokovno na višini, ampak je v kras celi okolici. Bistriškim faranom leži cerkvica zelo pri srcu, tudi zaradi tega, ker ima slavno zgodovino predvsem iz časa francoskih vojn.

Ob koncu pa izrekamo še posebno zahvalo č. g. župniku Martinu Škorjancu, ki je bil začetnik in gonilna sila te obnovitvene akcije.

Te dni pa krije firma Mayerbrugger na novo tudi streho farne cerkve v Šmarjeti v Rožu, kjer dela lepo napredujejo in bomo o njih še poročali.

Izmenjava kmetijskih delegacij med USA in Sovj. zvezo

V des Moines, v tako zvanem „žitnem pasu" Amerike, se mudi te dni sovjetska kmetijska delegacija, ki bo približno poldrugi mesec proučevala ameriški način poljedelstva. Delegacijo spremlja tudi poročevalec moskovskega uradnega lista „Pravde".

Do obiska je prišlo na povabilo nekega ameriškega lista, ki je ob padcu Malenkova zaradi neuspehov v sovjetskem poljedelstvu napisal, da se naj pridejo kolhozniki v Ameriko učit naprednega poljedelstva. Povabilo je bilo od začetka takoj sprejeto, vendar so pozneje nastale težave. Zato, da rešijo sovjetski prestiž, so povabili tudi podobno delegacijo ameriških strokovnjakov v Sovjetsko zvezo. In so šli Amerikanci v Sovjetsko zvezo, a sovjetski strokovnjaki pa v Ameriko. Kdo bo imel od potovanja več koristi, ni težko uganiti.

Ameriški poljedelski strokovnjaki pred odletom v Moskvo (AND).

Zakaj pridelajo tako malo pšenice v Jugoslaviji

O razlogih pomanjkanja pšenice in koruze ter zvišanju cen piše v „Slovenskem poročevalcu" Milan Pogačnik med drugim:

„Na prvi pogled je čudno, da je Jugoslavija, ki je pred vojno izvažala mnogo žita, sedaj prisiljena, da ga uvaža, — in to ne samo v letih slabih žetev, temveč tudi tedaj, kadar žito dobro obrodi.

Manj žitnih polj — več prebivalstva

Po podatkih Statističnega letopisa FLRJ za 1954. leto je v Jugoslaviji leta 1939 bilo zasejano z žitom 6,239.500 ha zemlje; leta 1953 pa je bilo zasejano z žitom (pšenico, ječmenom, ovsom, ržjo) le 5,373.000 ha. Zmanjšanje setvenih površin znaša torej več kot 866.000 ha.

Statistični podatki govorijo tudi o zmanjšanju proizvodnje koruze, v pogledu katere smo pred vojno v Evropi imeli skoro monopolističen položaj in ki je pomenila izredno važno postavko v našem izvozu.

Pridelek pšenice na enem hektaru je bil po vojni povprečno (seveda ne v sušnih letih) enako velik kot pred vojno, pridelek koruze pa za kakih 10 odst. manjši. Kot pa smo že navedli, so se površine pod žitaricami zmanjšale za nad 860.000 ha — istočasno pa se je število prebivalstva povečalo za nad 1,400.000, od tega nekmečko prebivalstvo za 74 odst! Če temu dodamo še splošno znani podatek, da je pri nas poraba žitaric nenormalno velika in da stalno raste (leta 1951 je en naš prebivalec porabil povprečno 181 kg žitaric, lansko leto pa že 207 kg, potem postane pač dovolj razumljivo, zakaj je Jugoslavija od izvoznika postala uvoznik žitaric.

V strukturi celokupnega izvoza je **prodaja** žitaric in njihovih proizvodov l. 1939 sodelovala z 8.7 odst., v strukturi našega celokupnega uvoza v že omenjenih dveh letih (1952 in 1953) pa je **nakup** žitaric in njihovih proizvodov sodeloval z 17.7 odst., oziroma 24.4 odst.!

Zaradi prenizkih cen kmetje niso pridelovali pšenice in koruze

Nizke, neekonomske cene žitaric v povojnih letih so nedvomno negativno vplivale na njihovo proizvodnjo. Dejstvo, da so danes površine pod žitaricami za nad 860.000 ha manjše, kot so bile v predvojnih letih, je gotovo zgovoren dokaz za to trditev.

Znano je, da je Vojvodina žitnica naše države; zato ne bo odveč, če navedemo še nekaj podatkov o proizvodnji žitaric v tem delu države.

Kako so se površine zmanjševale, nam pokaže sledeča tabela:

	1939	1947	1951
Pšenica	41.4%	33.9%	30.6%
Koruza	49.9%	38.6%	36.0%

Takoimenovane škarje (razlika, op. ur.) med cenami industrijskih in poljedelskih proizvodov je Vojvodina — prav zaradi svoje poljedelske strukture — gotovo najbolj občutila. Predvsem je to veljalo v pogledu cene pšenice (in seveda tudi koruze), saj je n. pr. **vojvodinski kmet en meter domačega platna dobil 1938. leta za 4.2 kg pšenice, lani pa je n. pr. moral dati zanj 8.2 kg pšenice!** Ker so kmetje morali prodajati žito in koruzo izpod njihove ekonomske cene, vsekakor niso imeli vzpodbude za njihovo proizvodnjo, ki je zaradi tega tudi padala."

STISKALNICE (preše) VSEH VRST IN VSEH VELIKOSTI
za roko, za električni in drugi pogon, hidravljične stiskalnice, drobilnike za sadje itd.

JOHAN LOMŠEK
ŠT. LIPŠ P. EBERNDORF

JOSEF MAYERBRUGGER

MOJSTER ZA KRITJE Z OPEKO IN ŠKRILJEM
Celovec-Klagenfurt-West, Prinz-Eugen-Strasse 3, tel. 42-76

Eternit

Lasten kamnolom

Izvedba vseh strešnih del za cerkve, stolpe in gradove

Eternit v stari preizkušeni kakovosti in v vseh zaželenih izvedbah

Našim gospodinjam

Stročji fižol v kuhinji

Stročji fižol s krompirjem. Skuhaj nekaj na kocke zrezanega krompirja in nekaj stročjega fižola. Ko je kuhano, odcedi od obojega vodo, le pri krompirju jo pusti nekaj žlic. Polagaj v skledo izmenoma tanke plasti fižola in krompirja ter vsako plast zabeli z nakockano ocvrto prekajeno slanino. Končno prilij krompirjevo vodo in serviraj.

Stročji fižol s smetano zabeljen. V nekaj vroče masti ocvri zelenega peteršilja, zamešaj žlico moke, nekaj žlic kisle smetane, nekaj žlic juhe ali fižolove vode ter zrno strtega česna. Ko zavre, zlij na kuhan, odcejen fižol.

Ali:

Mlado kuhano fižolovo stročje odcedi na cedilniku. V pomazano skledo daj nekaj fižola, potresi z ocvrtimi drobtinami in tako nalagaj plast za plastjo. Ko je polna, zalij s kislo smetano in postavi za pol ure v vročo pečico.

Zabeljen stročji fižol. Strebljen stročji fižol skuhaj v slani vodi. Odcejenega zabeli z nakockano, ocvrto prekajeno slanino ali s presnim maslom in precvrtimi drobtinami in peteršiljem.

Stročji fižol s paradižnikom. Mlad, breznitni fižol zreži po dolgem, daj na mast, prideni žlico sesekljane čebule; prilij nekaj žlic juhe in pokrito pari, dokler ni zmehčan. Večkrat ga premešaj. Mehkega popraši z moko, osoli in prideni 3—4 olupljene, iztrebljene in sesekljane paradižnike, nekaj zrn strtega česna ter še nekaj časa praži. Če ima fižol že zrna, ga prej malo kuhaj.

Prikuha iz stročjega fižola. Mlad stročji

fižol brez niti zreži na poševne kosce in skuhaj v slanem kropu. Napravi bledorumeno prežganje iz masti, čebule, moke in peteršilja. Zalij z vodo v kateri se je kuhal fižol in nekaj časa kuhaj, potem primešaj fižol. Končno zamešaj malo kisle smetane, popra, strtega česna, malo kisa in po okusu sôli.

Stročji fižol z mesom. Na pol skuhaj na odmerke zrezano ovčje, goveje ali prašičje meso. V masti pa pari čebulo in iztrebljen fižol tudi na pol ter ga malo potresi z moko. Prepraži, prideni paprike, zalij z juho in dodaj meso, strt česen, liste od zelene ter malo paradižnika, osoli in kuhaj do mehkega. Samostojna jed.

Ob novih mašah in duhovniških jubilejih

Temelji vere in naroda

Zadnje nedelje je bilo po slovenskem Koroškem več novih maš in duhovniških jubilejev in je zato prav, da posvetimo nekaj misli možem, ki so se odrekli svetu, zato da služijo Bogu.

V zadnjih petdesetih letih smo doživeli popolno razvrednotenje duhovnih vrednot. Dve strašni svetovni vojni sta opustošili Evropo in večkrat v zadnjih desetletjih je izgledalo, kot da je zlo zmagalo nad dobrim. Vojno pomanjkanje je pa ljudi navedlo k sebičnosti in materializmu tudi v časih, ko je vsega v izobilju. Duhovni razkroj in negotovi časi navajajo ljudi k življenju od danes do jutri, k uživanju sedanjega trenutka, češ, saj ne veš kaj bo prinesel jutrišnji dan, ali boš še imel kaj v usta dati, ali boš še imel streho nad glavo.

Raznovrstni politični in filozofski nauki so pa zmešali glave mnogim šolanim, a še številnejšim napol šolanim ljudem, ki so slepo sledili „voditeljem" in verjeli v razne „mite", tako da je pogosto pravo življenjska modrost ostala ohranjena le pri preprostem ljudstvu, ki se je iz prirojenega nezaupanja držalo starih, preizkušenih resnic in življenjskih vodil.

V tej duhovni zmedi pa je trdno stal sredi viharjev stol sv. Petra in kazal pravo pot svetu preko škofov in duhovnikov.

Tudi koroško slovensko ljudstvo je moralo prestati hude preizkušnje vendar pod vodstvom svojih dušnih pastirjev ni nikoli krenilo s prave poti. Koroški duhovniki so tudi v časih največjega trpljenja stali svojemu ljudstvu ob strani, z njim trpeli, kajti izbrali so si ta poklic ne za to da pomirijo lastno vest ali pa da si prislužijo lastno zveličanje, temveč da z **delom in molitvijo pomagajo svojemu ljudstvu k večnemu zveličanju.**

In ker je naše ljudstvo slovensko po božji volji, zato naši dušni pastirji v spoštovanju te božje volje nas učijo v tem jeziku večne resnice o Bogu in o življenju, zato nas učijo, da moramo materino besedo ljubiti in spoštovati kot božji dar.

Zato so služabniki božji tudi prvi branitelji slovenstva proti raznarodovalnim poskusom, ki po svojem bistvu izvirajo iz poganskih nazorov o nadvrednosti enega ali drugega ljudstva ali rase. Z naukom nove zaveze: „Pojdite in učite vse narode", je bila jasno izražena enakost vseh ljudstev pred Bogom. In kar je enako pred Bogom, naj bo enako tudi pred ljudmi.

Nove maše in srebrni, zlati in diamantni jubileji mašniškega posvečenja so pa tudi znak življenjske moči, duhovnega zdravja in značajne stanovitnosti našega ljudstva. Ljudstvo, po čigar farah se vsako leto berejo nove maše in obhajajo jubileji mašniškega posvečenja, ne bo ne nravno in ne narodno umrlo.

Za mladino in prosveto

Obrazi iz slovenske književnosti:

MATIJA ČOP — NAJVEČJI UČENJAK SVOJE DOBE

Meseca julija obhaja slovenska književnost 120-letnico smrti Matija Čopa (1797 do 1835). Doma iz Žirovnice na Gorenjskem, je bil na Slovenskem največji učenjak svoje dobe. Znal je skoro vse evropske jezike. Služboval je dalj časa kot profesor na Reki. Tu se je naučil zopet novih jezikov ter vodil mladino kakor skrben oče. Pa si je zaželel večjega mesta. Ta želja se mu je izpolnila, ko mu je vlada poverila pouk latinščine na lvovskem vseučilišču. V Lvovu se je spoprijateljil s Poljaki, ki so ga imenovali „biser kranjske dežele". A Čop se ni mogel udomačiti v tujini, zaželel si je domov in bil presrečen, ko se mu je posrečilo dobiti službo profesorja na ljubljanski gimnaziji.

Tu se začno Čopove zasluge za slovensko književnost. Toda ne samo v pogledu jezikovnega znanja, tudi v literarnozgodovinskem znanju in estetskem ocenjevanju ni imel med sodobniki vrstnika. Čop je sorazmerno malo pisal, ker ga je smrt še precej mladega prehitela. V javnost ga je zvabila šele „Kranjska Čbelica", katero je ustanovil. Nadalje spisal slovensko „biografijo", knjigo, v kateri navaja pisatelje, opisuje njih življenje ter našteva njih dela. O almanahu je bil češki slavist Čelakovsky napisal navdušeno oceno. Čop jo je prevedel, ji dal svoje opombe in navedel razloge zoper izumetničeno in nelepo metelčico. Vrsto njegovih treznih in premišljenih člankov je objavil „Ilirisches Blatt". Največja Čopova zasluga pa je, da je stal največjemu našemu pesniku - Prešernu - prijateljsko ob strani, ga bodril in ga seznanjal s književnimi deli drugih narodov.

Čop je moral prezgodaj v grob. Meseca julija leta 1835 je po nesreči utonil v Savi, v kateri se je kopal. Čeravno so ga potegnili kmalu iz vode — oživiti ga niso mogli več. Ko je Prešeren videl prijatelja mrtvega, se je zjokal kakor dete in mu posvetil sledeči nagrobni napis:

Jezike vse Evrope je učene
govoril, ki v tem tihem grobu spi;
umetnosti je ljubil le, 'zgubljene
bilé mu ure, ko jim služil ni;
mladen'čem v Reki, v Lvovu in Ljubljani
neutruden učenik je um vedril;
ko bili bi mu daljši časi dani,
svoj narod s pismi bi razsvetlil bil.
Peró zastavi komaj, stare Slave
buditi rod — odnese val ga Save!

DVA KOSCA

Ko je bil Jezušček star deset let, je šel nekoč na sprehod v lepo nazareško okolico.

Bil je sončen poletni dan. Nebo se je bočilo v prelepi modrini nad svetom. Ko se je nekaj časa sprehajal, so se na obzorju pojavili sivi oblački, majhni in neznatni sicer, a videlo se je, da se bo nazadnje le pripravilo k nevihti.

To sta opazila tudi kosca, ki sta spravljala pšenico in zato sta še bolj hitela. Vedela sta, da če prične deževati, lahko dežuje tudi teden dni.

Jezušček bi jima bil rad pomagal, pa kaj, ko je še tako majhen. Zato je samo obstal na poti in opazoval, kako hitro jima gre delo izpod rok.

Kosca sta bila povsem različna človeka. Prvi je dečka samo enkrat začudeno in prisrčno pogledal, nato pa je delal dalje, je bil star možak z velikimi vosi in s prijaznimi očmi. Drugi, mlajši je imel razmršeno črno brado in ognjevite oči. Brž, ko je dečka zagledal, je pričel sitnariti češ, kaj postopa okrog in Bogu čas krade, drugi pa se morajo tako mučiti in delati. Nazadnje je pričel preklinjati, češ, da mu bo spet dež vse pridelke uničil in da mu Bog še tega skromnega žita ne privošči.

Njegov sosed ga je opominjal, da Bog ni takšen. Pa ni nič dosegel. Nasprotno, mlajši je pričel še huje razgrajati in preklinjati.

Ko sta toliko nakosila, da sta lahko naložila vozička, sta se odpravila proti skednju. Starejši je na tihem hvalil Boga, da mu je dal vsaj nekaj spraviti pod streho, dočim je mlajši preklinjal vreme, ki mu bo vse uničilo. Pa naj še to, kar je v skednju, hudič vzame, če mu Bog ne privošči dobre letine.

Jezušček je vse to videl in molčal. Ko pa sta kosca odšla, je vzel obe kosi v roke, ju pogledal in spet položil vsako na svoje mesto. Nato se je vrnil domov, da ne bo morda mamica v skrbeh zanj, če pride neurje.

Kosca sta zapeljala snope v skedenj in se odpravila po novo žito. Starejši je kosil, da je bilo veselje. Zdelo se je, kakor, da mu kosa sama reže. V kratkem času je imel vse pokošeno in spravljeno pod streho. Mlajši pa nikamor ni mogel z delom, kot da je kosa začarana. Bolj ko se je jezil in jo brusil, slabše je rezala. Ko je pričelo grmeti in liti, je imel komaj pol njive požete. Pustil je delo in se preklinjajoč napotil proti domu. Toda že sredi poti mu prihiti žena z otroki nasproti. Pove mu žalostno novico, da je strela udarila v hišo in vse požgala.

Že je hotel znova vzrojiti, a je sredi besede utihnil. Spoznal je, da je sam priklical nesrečo nase in na svojo družino s svojim bogokletnim govorjenjem.

Ves skrušen je prosil Boga odpuščanja in je trdno sklenil, da se bo poboljšal. Spokoril se je tako temeljito, da ga je Odrešenik pozneje, ko je začel javno učiti izbral celo za svojega apostola.

V nedeljo, dne 31. julija 1955 vsi v Šmihel!

Mladina iz Podjunske doline bo obhajala MLADINSKI DAN v nedeljo, dne 31. julija v ŠMIHELU nad Pliberkom.

Dnevni red praznika bo sledeči:

V nedeljo dopoldne bo mladina pri božji službi pristopila k sv. zakramentom v domači župniji. Popoldne pa se zberemo vsi stari in mladi v ŠMIHELU NA GRIČU PRI SV. KATARINI, kjer bo ob pol 3. uri slavnostni govor za mladino, ki ga bo imel Št. Lipški g. župnik Kristo Srienc. Po govoru bodo pete litanije z ljudskim petjem ob spremljavi godbe.

Po tej pobožnosti bo na prostem pod Katarino prireditev, na kateri bo sodelovalo več koroških cerkvenih in prosvetnih zborov. Ker bo ta dan popoldne prišlo tudi 500 romarjev iz Trsta, preko Gospe Svete v Šmihel, bosta tudi njihova dva zbora sodelovala na prireditvi.

Med pevskimi odmori bodo domači igralci podali lepo igro „Zvon". Sodelovala bo tudi godba na pihala. Za prevoz iz raznih krajev bo poskrbljeno. Vsak kraj naj vsaj do četrtka, dne 28. julija javi število oseb, ki se nameravajo peljati v Šmihel.

Ob 2. uri popoldne naj bi vsi udeleženci bili na mestu. Na veselo svidenje!

Nikdar ni bilo, nikdar ne bo, a vendar je

V 26. številki našega lista smo razpisali knjižne nagrade in smo obljubili, da bomo nagrajene pripovedke, ki jih je kdo slišal pripovedovati po naših krajih, objavili. — Pred kratkim smo prejeli od gdč. Ljudmile C. sledečo pravljico, ki odgovarja čisto naslovu, da še nikdar ni bilo, nikdar ne bo, a vendar je, in bo gotovo vsakega čitatelja spravila v dobro voljo. Uredn.

Zadnjo zimo smo se zbrali v Žagarjevem mlinu. Ker je bil mraz, je nekdo v zavetju zakuril, kamor smo vsi posedli. Da bi nam čas prej minil, nam je neki star mož zastavil uganko: „Nikdar ni bilo, nikdar ne bo, a vendar je. Kaj je to?" — Dalj časa si mučimo glave; ker pa nihče ne ugane, začne stari mož pripovedovati:

„Pred davnim časom se je neki deček najedel boba, ki pa ni bil še prav kuhan. Zato je iz dečkovega želodca zrastlo velikansko drevo, katerega vejevje je segalo v oblake, nebotični vrtiček pa je segal prav do nebes. Takrat sem bil jaz mlad in gibčen. Splezal sem po drevesu v zračne višave ter preplezal prav do nebes. Posrečilo se mi je dobiti dovoljenje, da vstopim za nekaj časa v nebo. Ko se zopet vrnem k vršičku drevesa, da bi se vrnil na zemljo, ne najdem več drevesa. V času, ko sem občudoval nebeške krasote, je prišla k drevesu veverica in mu pregrizla deblo prav pri koreninah; drevo se je nagnilo in padlo na zemljo; jaz pa nisem mogel več splezati dol. V strahu, da bi ne prišel o pravem času domov in bi se starši jezili, prosim nebeškega vratarja sv. Petra, naj bi mi posodil vrv, a — žal — vrvi tam niso imeli. Ali sv. Peter je res dober človek. Dobrohotno mi ponudi vrečo otrobov, iz katerih si naj izmesim vrv, da po njej splezam na zemljo. Lotim se dela. Ker pa testo iz pšeničnih otrobov ni hotelo ostati skupaj, sem vrv dovršil šele po dolgem trudu. Ko je bila slednjič vrv končana, se po njej spustim na zemljo. Kmalu priplezam do konca vrvi. Pa glej ga šmenta! Vrv je bila prekratka. Kaj mi je storiti? Brž se nečesa domislim. Kolikor sem mogel visoko, sem odrezal vrv ter jo pritrdil spodaj. Med tem delom sem kakor velika ptica samostojno plaval v zračnih višavah. To se je nekolikokrat ponavljalo. Slednjič sem bil le še nekaj metrov nad zemljo.

Ker se mi ni zdelo vredno zopet menjati vrv, sem se kar tako spustil na zemljo. Vsled visočine je moje telo tako pritisnilo na zemljo, da se je pod menoj udrlo in sem bil zakopan do ramen. Ker se nisem mogel izkobacati iz zemlje, stopim domov po motiko in se izkopljem. Truden vržem motiko od sebe in ležem v travo, kolka pa je zletela naravnost v ogenj, ki je gorel tam blizu. Seveda je železna motika takoj zgorela, ostalo je le leseno držalo. Iz tega sem napravil piščalko, na katero sem piskal, ko so mojega očeta nesli h krstu."

„Vidite, dragi moji," pristavi starec, „tega, kar sem vam pripovedoval, ni nikdar bilo in tudi nikdar ne bo; pravljica pa je vendar." Ko sem brala v „Našem tedniku-Kroniki" o nagrajenih pripovedkah, mi pride na misel, da bi bilo dobro, če to pravljico napišem za mladinsko stran. Ako morebiti ni te pravljice v slovenski književnosti, naj jo „Naš tednik" objavi, da ne utone v morju pozabljenja.

Jaz pa pojdem na Tirol!

(Nadaljevanje s 4. strani)

cem iz držav, kjer je bil zavladal komunistični režim, dokler se jim ni odprla pot v svet preko „luže". Spittal je zelo lepo mesto. Zlasti lep in čudovit je novi most čez Lieser, ki je bil zgrajen sedaj po vojni. Glavni trg je dokaj prostoren in lepe stavbe so na levi in desni; posebno lep je stari grad.

Pot v Möllbrücken je hitro potekla. Na obeh straneh hribi, v dolini pa se vije deroča Drava. V St. Peter im Holz smo videli ostanke rimskega mesta Teurnia, o katerem toliko pišejo razne knjige. Kmalu smo zagledali Požarnico na desni in dalje Mühldorf, ki odpira pot v Mölltal, po kateri se vije reka Möll, ki izvira pod Pasterco. Skozi Möllbrücken smo v ostrih ovinkih zavili kar dvakrat čez Dravo in bili kmalu v Sachsenburgu. Že od Vrbe naprej smo opazili, kako ljudje delajo na travnikih. Kosci so kosili in ženske so grabile za njimi. To naj bi bil nedeljski počitek?! V Möllbrücken smo opazili zadnje take „pridne" delavce.

Vedno ožja je bila dolina in hribi bolj strmi. Na pobočjih so stale lepe in velike hiše, ki so se svetile v soncu, ki je na naše veliko veselje le pokukalo izza oblakov in nas veselo pozdravljalo.

Zdaj pa zdaj se je dolina razširila, na levi in desni so se razprostirali s pisanim cvetjem pokriti travniki, ki čakajo ostre kose. Med travo so se vile dolge njive z žitom in drugimi posevki. Hitro smo bili skozi Steinfeld, kjer je velika lesna industrija, Greifenburg in smo se bližali Gornjemu Dravogradu. Ob poti so se spuščali v dolino veliki hudourniki, ki so bili lepo regulirani v slikovite terase. Na levi so se pokazali visoki in koničasti grebeni Ziljskih Alp, ki so se bleščale v soncu, po grebenih pa so se pasle tenke meglice kakor mehki pajčolani. V Gornjem Dravogradu zavije pot na levo preko doline in Drave skozi sotesko v Ziljsko dolino in od tam vodi pot čez prelaz Plöcken v Italijo. Mi smo šli naravnost. Kmalu sta nas opozorila dva velika kamna ob cesti, ob enem je bil pritrjen na drog rdeči orel (grb Tirolske), da smo že na Tirolskem in to v Vzhodni Tirolski. Za časa nemške zasedbe je bil ta del Tirolske priključen Koroški. Pa Tirolci nikoli niso bili s tem zadovoljni in so imeli svoje oči stalno uprte v Inomost, ki je središče Tirolske. Ohranili so še dalje svoje navade in postave. Kmalu se dolina močno razširi in na levi in desni so se dvigali visoki gorski grebeni. Na levi z zelo zaostrenimi grebeni v nebo segajočimi konicami Lienški Dolomiti. Po njih so se vlekle težke sumljive megle. Pred nami daleč še ves lisasti od snega, položni Böses Weibele. Na desni Iselsberg s Schleinizo (Slivnico). Lienške Dolomite in Böses Weible preseka Pustriška dolina, po kateri priteče Drava preko Silliana, ki izvira na Južnem Tirolskem na Toblaškem polju. Na desni pa seka reka Isel ostre grebene in z veliko hitrostjo priteče pri Trtju v Dravo. Ta dolina se konča pod Velikim Klekom z zadnjo vasjo Kalsom. Še bolj na desno je v breg speljana asfaltirana cesta, ki vodi preko Iselberga k Sveti Krvi in na Veliki Klek. Tak pogled se nam je nudil od daleč iz te doline.

(Nadaljevanje prihodnjič)

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

IVAN ALBREHT: *Mrak*

Pretekli teden so pokopali v Ljubljani pesnika in pisatelja Ivana Albrehta, ki je po svojem delu pripadal krogu Moderne.

Rodil se je Albreht na Hotedrščici leta 1893. Že v gimnazijskih letih je postal velik občudovalec Cankarja, s katerim ga je vezalo tudi toplo osebno prijateljstvo. Prva svetovna vojna je prekinila njegov študij, in ko se je po vojnih peripetijah vrnil v civilno življenje, si je po vzoru svojega prijatelja Cankarja izbral pisateljevanje kot poklic in je zato tudi moral okusiti bedo, ker takrat razmere niso bile primerne za tako udejstvovanje. Sodeloval je pri številnih revijah in dnevnih listih in se tudi sam podal na polje založniških poskusov, ki pa niso uspeli.

Literarna zapuščina pokojnega Ivana Albrehta obsega okoli 24 knjižic. Po umetniški vrednosti sicer ne dosega vrhov Moderne, vendar je Albreht v slovenski književnosti predstavnik psihološke novele ter bodo njegovi kratki pripovedni spisi, ki držijo verno zrcalo obdobju po prvi svetovni vojni, ohranili trajno zanimivost za čitajoče občinstvo pa tudi za literarnega in družabnega zgodovinarja.

Posebej je treba omeniti njegove mladinske pesmice in pripovedke, ki kažejo pokojnikov resničen čut za otroško dušo in škoda, da se ni bolj posvetil temu polju. Spisal je tudi besedilo za spevoigro „Sirota Jerica", ki jo je uglasbil Emil Adamič in je doživela neštevilo predstav ter pomeni mejnik v slovenski odrski književnosti za mladino. Bil je tudi velik prijatelj koroške zemlje.

Spisal je tudi veliko število dobrih ljudskih zgodb, ki bodo vedno našle hvaležen krog čitateljev. Objavljamo sličico iz dobe gospodarske krize okrog leta 1930 in brezposelnosti.

Sonce sije in sveti. Puškar Grega ve, da ne sveti.

Včasih je bilo drugače. Zjutraj mu je navsezgodaj posvetilo v sobo, pa je vstal, stopil na vrt in je bilo čez in čez polno rosnih draguljev. Kos v grmovju, ščinkovec v rogovili na jablani, lastovke pod strešnim slemenom, vsi so bili vedri in so vsak po svoje gostoleli v veselju.

Tudi ljudje, delavci in delavke, ki so mimo Gregove bajte hiteli v jeklarno, so živahno kramljali in se vso pot šalili. Bilo je, kakor da gredo k proščenju in ne na delo.

Pa Tilda, Gregova žena!

„Ali vidiš, Grega," je prihajala vsa blažena na vrt, „kako mi letos uspeva solata!"

In je hodila med zelenjadnimi gredicami kakor po paradižu. Vsako rastlinico posebej je pobožala s pogledom.

„Kakšne so že redkvice!"

Njen obraz je izžareval toliko sreče, da je bil še puškar sam zares blažen, ko jo je gledal. In se je čudil kolerabicam in ohrovtu, zéleni in peteršilju in vsemu temu ženinemu bogastvu, ki ga je ljubeče blagoslavljalo sonce. Skupaj sta ogledovala še sadno drevje in ribezovo in kosmuljino grmičje.

„Kako vse raste," je vzkipevala žena, „kakor bi iz vode vlekel! To bo pridelka, Grega."

In povsod je bilo toliko svetlobe, celo v puškarni! Niti stroji niso bili mrki, a ljudje, ki so jim stregli, so imeli smejoče se oči. Kakor bi mignil je minilo dopoldne.

Ko so žene v opoldanskem odmoru prinašale kosilo, so vsi malo posedeli na dvorišču. Po jedi so si nažgali pipe in se kaj pomenili. Bilo je tako svetlo, da so natanko videli drug drugemu v obraz, v oči. Vsako potezo je človek razločil na človeku. In slednja beseda je bila jasna kakor nebo, ki se je sinje bočilo nad zemljo.

Kam, le kam je izginila zdaj svetloba?! Sonce sije in vendar ne sveti . . .

Vsako jutro se Grega predrami bolj truga vendar boli ves život. In vse je mračno: Dva dni delati, jesti pa je treba sedem dni . . . Nič več ne utegne zjutraj na vrt, ampak sedi v sobi in računa. Treba je krčiti. Malicam se je že odrekel. Tudi večerja le malokdaj. Zvečer, pravijo, da je bolje, če človek ne obremenjuje želodca. Tako je bolj zdravo. Grega ga res ne, a se vzlic temu ne počuti nič kaj dobro.

Dan za dnem ga boli glava in ves je vel.

„To pride od tega," pravi, „ker ni nikjer nobene prave svetlobe."

Če stopi na vrt, se mu zdi kakor v puščavi.

„Še plevel noče več rasti," godrnja Tilda, iz dneva v dan bolj siva in sama nase nejevoljna.

Ljudje, kolikor jih še hodi v tovarno, so same sence. Ni smeha, ni petja, še kleti se jim ne ljubi. Kakor duhovi so in človek bi se jih skoraj ustrašil, če jih sreča. Potem pa ljudje, ki tavajo iz kraja v kraj. Cunje vise z njih, iz udrtih oči jim gledata glad in mrak in lične kosti jim grozeče štrle v svet. Ali so to res tisti ljudje, ki so nekdaj hodili na delo kakor k proščenju?

„Ni dela," pravijo, „ni dela —"

Strašna beseda in ne veš, kako bi jo zasukal.

Ni dela —

Le kdo je iznašel to strupeno besedo?

Ti ljudje so tako lačni a drugod, pravijo, da mečejo pšenico v morje in celo kurijo z njo . . . Ti ljudje hodijo v razcefranih cunjah okrog, a drugod neki hočejo tlakovati ceste z bombažem . . .

Pa zakaj ne sveti sonce, da bi razgnalo ta mrak?!

Ni dela —

Kako naj človek obrne to besedo, da bi ji videl tudi za hrbet, prav tja v globino, kjer se mora na vsak način skrivati njen pravi pomen?

„Ni dela," se včasih opleta kdo, pa ne moreš vedeti, ali je pijan od stradanja ali od vina, ko sonce ne sveti in ni moči videti obrazov. Grega niti lastnega več ne pozna. Iz dneva v dan čaka in se mu kdaj zazdi, da bi umrl, ko se mu nežno zasvita v mrak:

„Poglej no, Gregá, kako vse raste! Kakor bi iz vode vlekel!"

Nekje zadrhti pesem. Nemara le v puškarjevi duši, kdo ve, mogoče tudi samo v drhtenju njegovih želja . . . Kakor koli: Pesem je topla in Grega se nasmehne v mrak, češ:

„Nič ne maraj, Tilda, saj se bo zjasnilo —"

Za trenutek se svetlo utrne tudi v ženinih očeh.

„Misliš, da se bo res?" prekriža roke v naročju in vzdihne.

Oba gresta za vrt in sedeta za hišo. Oči iščejo zarje, ki se mora razgoreti.

„Vsaj malo da bi je bilo," prosita s srci. Usta molče.

Vera je močna in ji ni treba besedi: Nekoč se bo zgodilo in bo zopet vse kakor nekdaj. Še lepše bo. Oči bodo polne smeha in človek bo lahko mirno stisnil človeku roko. Samo, da mine ta mrak, ta mrzli naš mrak.

Pozor pred argentinskimi milijonarji

Kot emigrant sem pred kratkim prispel v Argentino in, ko sem sedel čemeren z zaddnjimi petimi pesosi (argentinski denar) v žepu, je vdrl v sobo moj znanec Argentinec:

„Pravkar sem govoril s tajnikom milijonarja Malvinija. Išče nekoga, ki bi znal poslikati vilo na njegovem veleposestvu. Pojdite takoj v hotel ‚Imperial', ampak takoj!"

Oblekel sem svojo najboljšo obleko in odhitel.

V hotelski veži mi je prišel nasproti dostojanstven gospod in se predstavil: „Senor Alfonsko Lobo, secretario del Estanciero (veleposestnik, op. ur.) Malvini". Pri tem si je pogladil redke srebrne kodre in me z elegatno kretnjo svoje fino negovane roke povabil na kosilo v najboljšo restavracijo v Buenos Airesu.

Natakar je prinesel jedilni list. Dostojanstveni secretario ga je ošinil z naveličanim pogledom in z ravnodušnim glasom naročil izvrstno kosilo. V tem sta se nama pridružila še njegova hčerka z zaročencem. Natakar je stregel. Prijetni vonj pečenke me je ščegetal v nos. Oni trije so govorili med seboj špansko tako hitro, da nisem niti besedice razumel. Govorili so in govorili.

Končno, po črni kavi in torti, sta hčerka in zaročenec odšla. Tudi stari gospod se dvigne in gre proti toaletnemu prostoru.

Medtem sem pa jaz premišljeval, koliko naj za svoje slike zahtevam. Čez pol ure se pojavi natakar z računom.

Čitam: 37 pesosov.

„Bil sem povabljen," sem zajecljal . . . „Gospod pride takoj."

„Ta je že zdavnaj odšel," odvrne natakar.

„Odšel? . . . Saj je vendar šel samo na . . ."

„Ne, gospod, naš lokal ima na tej strani še en izhod na ulico Lavelle."

„Dobro, ampak jaz računa ne morem plačati. Imam samo pet pesosov."

Od nekod je prišel sam gostilničar in mi zagrozil, da bo poklical policijo.

„Senor," sem začel, „jaz vam bom teh 37 pesosov odslužil. Po poklicu sem umetnik, slikar, pa tudi umivalec krožnikov in bom delal, karkoli drugega hočete. Zaposlite me v kuhinji. Znam tudi krompir lupiti. Samo jesti mi morate dati. Jem vse, vsakršne ostanke, čistil bom vse vaše kuhinjske štedilnike."

Gostilničar bulji vame, kot da bi me hotel pri priči na kosce raztrgati.

Vzel sem hitro jedilni list in na hrbtni strani z nekaj potezami narisal obraze bližnjih gostov. Gostilničar se je začel zadovoljno muzati.

„Narišem vam vaše stalne goste! Obesite moje risbe na stene in tako bo vaš lokal napravil prijetnejši vtis!"

„Dobra misel! Pa narišite še mene," je zagodrnjal.

V nekaj potezah sem ga imel na papirju.

Smehljajoč mi stisne v roko 40 pesov. Hočem dati 37 pesov natakarju. Tedaj pa reče gostilničar: „Ne, senor, midva sva bot. Če boste kdaj lačen, dobite pri meni vedno jesti. Umetnikov ne smemo pustiti stradati."

Bil je Španec, in Španci so vedno kavalirji.

Nadaljeval je: „Mladenič, ampak takih vabil ne sprejemajte več. Predvsem: bodite previdni z argentinskimi milijonarji! Vi ste že petindvajseti, ki je onemu sleparju nasedel. Jaz prav rad dajem jesti novodošlim priseljencem; ampak kadar prihajajo v družbi milijonarjev in mi jedo milijonarska kosila . . . bi to mojo restavracijo kmalu spravilo na boben."

V naslednjih tednih, ko sem se brez posla potikal po Buenos Airesu, sem spoznal še sedem drugih argentinskih „milijonarjev", ki so me vabili na kosilo. Pa sem vedno le odkimal.

Ladja morskega roparja

Prevod iz angleščine

(26. nadaljevanje)

„Tiho, masa Francisco!" je začul zamolkel glas od blizu, kjer je Francisco sedel na zaboju. Francisco se je obrnil in zapazil starega prijatelja Krumana.

„O, Pompej! Ali ste še vedno vsi na ladji?" je dejal Francisco.

„Vsi? Ne," je odgovoril možak ter zmignil z glavo, „nekaj jih je mrtvih — nekaj pobegnilo — samo štirje smo še. Masa Francisco, kako pridete nazaj? Vsakdo je mislil, da ste že mrtev. Jaz pa sem rekel — ni še mrtev — ima pri sebi čar — svojo knjigo."

„Ako je bilo to, kar me je rešilo, no, imam jo še vedno pri sebi", je odgovoril Francisco ter potegnil iz žepa Sveto pismo. Kakor je tudi videti čudno, vendar je bil Francisco nekoliko praznoveren glede tega Svetega pisma ter ga je bil pred bojem vtaknil v žep.

„To je jako dobro, Francisco, tedaj ste popolnoma varni. Tu prihaja Johnson — jako zloben človek. Grem."

V tem je bil krenil Kajn v svojo kabino in težko je popisati njegova čustva. Bil je ves zmeden. Da ni bilo rane, ki mu jo je zadala Franciscova roka, ne bi bil nikdar dovolil Hawkhurstu, da bi ga bil izpostavil na otoku, kjer bi očividno moral počasi od gladu umreti. Kakor tudi ga je dražil in razburjal očiten upor mladeniča, ga je vendar imel rad — še rajši, kakor je sam mislil. Ko se mu je rana zopet zacelila in so mu povedali, kje je Francisco, se je sprl s Hawkhurstom ter ga hudo razžalil.

Podoba fnnta, ki umira od gladu, je vedno strašila Kajna in ga zelo pretresla. Sedaj, ko je mislil, da je zanj izgubljen za vselej, se je vrnila ljubezen do njega z desetkrat večjo močjo in od tega časa niso nikdar videli Kajna, da bi se bil smejal. Postal je še bolj čemeren in še bolj divji kakar kdaj prej in možje so se kar tresli, kadar je prišel na krov.

Nenadna pojava Franciscova po tako dolgem času in v kraju, kjer bi se ga bil mogel najmanj nadejati, je vplivala tako na Kajna, kakor smo opisali zgoraj. Ko so ga prenesli v čoln, se mu je še vedno kar vrtelo v glavi. Šele ko so bili že blizu ladje, je zapazil, da je bil Francisco poleg njega. Skoraj bi ga bil objel in poljubil, zakaj Francisco mu je bil več kakor bogastvo vse Indije. Samo eno čisto in dobro čustvo še ni zamrlo v Kajnovih prsih, onečastil se je bil z vsakim zločinom — njegove roke so bile omadeževane s krvjo — z vsem ostalim svetom se je bojeval; toda eno čustvo je še tlelo v njegovem srcu, ki ga ni mogel zatreti, ki bi se moralo izkazati kakor svetilnik ter ga privesti nazaj k dobremu življenju in k pokori.

Toda bila so še druga čustva, ki so navdajala kapitana morskih razbojnikov. Poznal je Franciscov trdni in odločni značaj. Na skrivnosten, Kajnu nerazumljiv način je bil Francisco zvedel o nasilni smrti svoje matere ter ga obdolžil tega zločina. Ali ne bi bilo mogoče, da bi mladenič sedaj vračal njegovo ljubezen z zaničevanjem in s sovraštvom? Le predobro si je bil v svesti tega. Sedaj pa se ga je polotila zopet čemernost in krvoločnost in premišljal je, kako bi se maščeval za napad na svoje življenje. Nenadni prikaz Franciscov je zbudil prav tako veliko začudenje in tresel se je pred njim, kot da je bil Francisco duh, ki ga obdolžuje in zasleduje zaradi njegovih zločinov. Tako so se podile v njem strašne misli ena za drugo, dokler se ni odločil, da pošlje ponj.

Osoren, temen mož, ki ga Francisco ni bil videl prej, ko je bil še na ladji, je prišel, da izvrši kapitanovo povelje. Odklenil je železje ter odgnal Francisca v kabino. Kapitan je vstal ter zaprl vrata.

„Nisem mislil, Francisco, da te še kdaj vidim tukaj," je rekel Kajn.

„Skoraj gotovo ne," je odgovoril drzno Francisco, „toda sedaj sem zopet v vaši oblasti in lahko se maščujete."

„Ne mislim tako, Francisco, in tudi ne bi bil nikdar dovolil, da te izpostavijo na suho, ako bi bil vedel za to. Celo sedaj, ko se je naš napad ponesrečil s tvojo pomočjo, ne čutim nobenega sovraštva do tebe, dasi te bom morebiti težavno varoval maščevanja drugih. Res, Francisco, zelo sem vesel, da te vidim živega, in bridko sem obžaloval tvojo izgubo."

Kajn mu je ponudil svojo roko.

Francisco pa je sklenil svoje roke ter molčal.

„Ali si tako nespravljiv?" je rekel kapitan. „Veš, da govorim resnico."

„Verujem, da govorite resnico, kapitan Kajn, zakaj preponosen ste, da bi se lagal; in kar se tiče mene, vam odpuščam vse; toda te roke ne morem prijeti in tudi med nama računi še niso poravnani."

„Kaj hočeš več? Ali ne moreva biti zopet prijatelja? Ne zahtevam, da moraš ostati na ladji. Prost si in greš lahko, kamor se ti ljubi. Pridi, Francisco, in podaj mi roko; pozabiva, kar je bilo!"

„Ta roka je okrvavljena s krvjo moje matere!" je vzkliknil Francisco. „Nikdar!"

„Ne tako, za Boga!" je vzkliknil Kajn. „Ne — ne, ni tako hudo! V jezi sem udaril tvojo mater, to priznavam; toda nisem ji nameraval storiti nič žalega. A zgodilo se je nepričakovano in umrla je. Nočem lagati — tako je bilo. In resnica je tudi, Francisco, da sem se bridko jokal za njo, zakaj ljubil sem jo kakor tebe. — Nagel, hud udarec je bil to," je nadaljeval Kajn, govoreč sam pri sebi, ne da bi mislil na Franciscovo navzočnost. „To me je naredilo, kar sem, naredilo neobčutljivega za vse! — Francisco," je rekel Kajn ter dvignil glavo, „slab človek sem bil, toda nisem bil morski razbojnik, dokler je živela tvoja mati. Neko prokletstvo leži na meni. S tem, kar sem najbolj ljubil, sem ravnal najslabše. Ljubil sem tvojo mater kakor nič drugega na svetu, in vendar je mnogo pretrpela zaradi mene in naposled sem celo povzročil njeno smrt.

(Dalje prihodnjič)

✝

V globoki žalosti sporočamo, da je gospa

KATARINA EHRLICH

roj. Martinz

v petek dne 22. julija ob pol 7. uri zjutraj, v 76. letu starosti, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, po dolgi bolezni preminula v Ovčji vasi (Valbruna).

Pokojnico smo položili k večnemu počitku v soboto dne 23. julija v Ovčji vasi.

Valbruna — Ovčja vas, 24. julija 1955.

Globoko žalujoči ostali

Vse je pripravljeno za Koroški sejem 1955

Dne 11. avgusta 1955 se bodo odprla sejmska vrata, toda že danes je mogoče ugotoviti velik uspeh načrtov in dela, ki so ga izvedli v najkrajšem času na sejemskem razstavnem prostoru. Široke asfaltirane ceste vodijo skozi in niti prahu niti mokrote se ne bo treba bati. Izvršena so kanalizacijska dela, vodovodne naprave, zgradili so nove sanitarne naprave in položili električne kable.

Vodstvo Koroškega sejma je do sedaj ugodilo prijavam okrog 600 razstavljalcev iz tu- in inozemstva, medtem ko nad 150 željam ni bilo mogoče ustreči. Med razstavljalci je n. pr. kolektivna izložba izvoznih tvrdk iz Hrvatske in Slovenije, je posebna razstava kovaške obrti, kolarjev, izložba tržaškega mesta in pristanišča in velika lesna razstava. K temu je treba prišteti preko 200 tvrdk 1. Posebne nemške razstave, tako, da bo osrčju velike lesne razstave z obema svetovnima tvrdkama **A. Funder in V. Leitgeb** dodana še velika splošna in raznobarvna podoba pravega velesejma.

Kmetijsko gospodarstvo je na Koroških sejmih vedno pokazalo kaj posebnega. Tako tudi letos: videli bomo veliko razstavo konj in še posebne oddelke iz domačega gospodarstva, gojitve rastlinskih kultur, gozdarstva in mlekarstva.

Nad tisoč razstavljalcev bo kmetu in meščanu pokazalo vse, kar je najmodernejšega in najpopolnejšega od traktorja pa do kuhinjskega stroja, od radijskega aparata do glasbila, od umetne lesne plošče do pohištva, na kratko: vse kar je potrebno za gospodinjstvo, obrt, trgovino in industrijo. Koroški sejem 1955 bo slika velike smotrne gospodarske obnove Avstrije v zadnjih desetih letih.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

Nedelja, 31. 7.: 7.20 Duhovni nagovor. 7.25 S pesmijo pozdravljamo. — **Ponedeljek, 1. 8.:** 13.55 Poročila in objave. Pojeta mešani sekstet iz Kotmare vesi in Kotmirški trio. 18.45 Za našo vas. — **Torek, 2. 8.:** 13.55 Poročila in objave. Zdravniški vedež. Igra godba na pihala. — **Sreda, 3. 8.:** 13.55 Poročila in objave. Pojejo Butejev mešani kvartet in Rožanski trio. 18,45 Igra Gorenjski kvartet, pojeta Danica Filipič in Franc Koren. — **Četrtek, 4. 8.:** Poročila in objave. Šolistični koncert. Igra Gunther Radhuber. — **Petek, 5. 8.:** 13.55 Poročila in objave. Od pravljice do pravljice. 18.45 Športni obzornik. — **Sobota, 6. 8.:** 9.00 Od pesmi do pesmi. 18.30 Po dolinah in planinah naša pesem se glasi. — **Nedelja, 7. 8.:** 7.20 Duhovni nagovor. 7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo.

JUGOSLAVIJA GRADI LADJE ZA ŠVICO

Prejšnji teden so v ladjedelnici 3. maj na Reki splovili 10.500-tonsko ladjo „Silvaplana", ki jo je ta ladjedelnica zgradila za švicarsko družbo „Oceania Shipping". Pred kratkim je bila za isto družbo zgrajena ladja „Silvretta". Konec meseca bo spuščena v morje tretja ladja iste vrste. Ladje bodo v začetku prihodnjega leta, ko bodo dokončno opremljene, izročene lastnikom.

Sporočam žalostno novico, da je moj dolgoletni prijatelj in sodelavec, gospod

Ferdinand Mikudim

trgovec

v nedeljo, dne 24. julija 1955 v starosti 60 let nenadoma umrl.

Od pokojnika smo se poslovili v sredo, dne 27. julija ob 15. uri v cvetlični veži Annabichl.

Poln ustvarjalne moči je bil nenadoma iztrgan iz svojega dela in delovnega življenja. Z njim izgubim zvestega sodelavca, kateremu bo ohranjen časten spomin.

Klagenfurt, dne 28. julija 1955.

Textilgrosshandel MAX PLACH

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT STADTTHEATER

29. 7. do 1. 8.: **„Geliebte Feindin"**, Sascha-film (ni za mladino).

PRECHTL

29. 7. do 1. 8.: **„Schwert u. Rose"**

VOLKSKINO

29. 7. do 1. 8.: **„Duell in der Sonne"**, (ni za mladino)

Oglašuj v našem listu!

Črke za portal pri **Jenoch**, Klagenfurt, Herengasse 14.

Osi za priklopnike, železna platišča (Felgen), vzmeti, enoosni priklopniki, rabljeno, poceni pri:

Nakup rabljenih avtomobilov.

Schrottvertrieb Rumwolf, Klagenfurt, Flatschacher Strasse 18, telefon 37-78.

Plašči iz balonske svile, dežni in za motoriste najceneje v strokovni trgovini **V. TARMAN**, Klagenfurt, Völkermarkter Strasse 16.

OČALA OD SEKERKA

drž. izpr. optik. Dobavitelj vseh bolniških blagajn. Celovec-Klagenfurt, St.-Ruprechter-Strasse 18

TVOJE MOTORNO KOLO samo od tvrdke **Potuznik**, tovarniško novo in rabljeno. Majhno naplačilo, ostanek v 25 mesečnih obrokih. Celovec-Klagenfurt, St. Ruprechter Strasse 4.

Sanitarne naprave, centralne kurjave, vodovodne napeljave **ANDLINGER**, Celovec Adlergasse, tel. 20-52. Strokovni nasveti in brezplačni proračuni. Dobave po tovarniških cenah. Električne črpalke. Vse na zalogi.

Tujske sobe od šil. 600.— naprej pri **VOLKSMÖBELHAUS MATSCHEDULNIG**, Klagenfurt, Paulitschgasse 14.

Vsak teden nove pošiljke raznih avto vozov iz Nemčije; najugodneje samo **Autozentrale Potuznik** Celovec-Klagenfurt, **St. Ruprechter Strasse 4.** Velika razstavna dvorana: Gabelsbergerstr. 7 (**Autohof**).

INSERAT

je od vseh reklam še vedno najučinkovitejše sredstvo za privabljanje novih kupcev, oz. odjemalcev. Vsako drugo eksperimentiranje je drago in krade čas. Za vas najenostavnejša pot je — oglaševanje v našem listu!

AUF DER SUCHE

nach neuen Kunden hat sich das Inserat noch immer als die wirksamste Methode bewährt. Experimente sind zeitraubend und teuer. Gehen Sie den einfachsten Weg und inserieren Sie in unserem Blatt!

AVE-MÖBEL *Poceni kupi, kdor kvaliteto kupi!*

Poceni kupi, kdor **AVE-***Möbel kupi!*

AVE-MÖBEL je kvalitetno pohištvo iz največje avstrijske specialne tovarne za spalnice. Tovarna in zaloga: Steinfeld/Drau. — Podružnici: Celovec—Klagenfurt, Getreidegasse 1, Beljak—Villach, Moritschgasse, nasproti Parkhotela.

KÄRNTNER MESSE

KLAGENFURT

Koroški velesejem v Celovcu

AVSTRIJSKI LESNI SEJEM

1. Posebna **nemška** razstava. — Posebna razstava kovaške obrti.

11. DO 21. AVGUSTA 1955

25% **znižane cene** na železnici in poštnih avtobusih. Sejemske izkaznice je dobiti v vseh tu- in inozemskih potovalnih uradih.

Malo zna, kdor Schleppe ne pozna

1 TAG **Photo Kofler** VILLACH ENTWICKELN KOPIEREN

Katere prednosti

Vam nudi

Teppichhaus Radlmayr

PRI NAKUPU PREPROG - PREGRINJAL - BLAGA ZA POHIŠTVO - NAMIZNEGA IN POSTELJNEGA PERILA

1 NAJVEČJO IZBIRO

2 PAZLJIVO POSTREŽBO

3 NIZKE CENE - PLAČILNE OLAJŠAVE

BELJAK-VILLACH - POSTGASSE 3 - TEL. 47-67

Župni uradi in gostinski obrati imajo posebne popuste!

Če želite

- **službo** dobiti ali nuditi
- **stanovanje** najeti ali dati v najem
- **hišo** kupiti ali prodati
- **avto** kupiti ali prodati
- **motorno kolo** kupiti ali prodati
- **zakonskega druga** poiskati

ali če želite nekaj, česar ne morete dobiti v krogu Vaših znancev dajte **oglas** v

Naš tednik-Kronika

To je NAJCENEJŠA in NAJUSPEŠNEJŠA POT do izpolnitve Vaših želja

Največja izbira vseh vrst čevljev za vsak poklic pri

BEHR-*Schuhe*

BELJAK — VILLACH
Widmanngasse 43,
Italiener Strasse 17

KOPALNE OBLEKE, KOPALNE HLAČE IN KOPALNE PLAŠČE PRIPOROČA POCENI

WALCHER

CELOVEC-KLAGENFURT, 10.-Okt. Str.

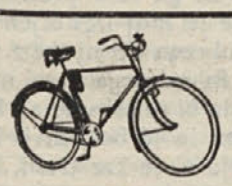

Gumijaste plašče (Bereifung) vseh vrst za kolesa dobite pri

Kolesa, motorji, lastna delavnica za stroje, delo solidno in poceni v znani celovški mehanični delavnici.

Zanesljivi odjemalci dobijo tudi na obroke.

Johann Novak

MEHANIK IN KLJUČAVNIČAR
KLAGENFURT, Feldmarschall-Konrad-Platz 1

LODRON

Strokovna trgovina za vaš dom
Beljak—Villach, Ledergasse 12

Prešite odeje (kovtri) — modroci — posteljno perje — inleti — posteljno blago — flanelaste rjuhe — blago za pregrinjala in pohištvo — preproge in tekači — podloge za tla. — Kvalitetno in poceni.

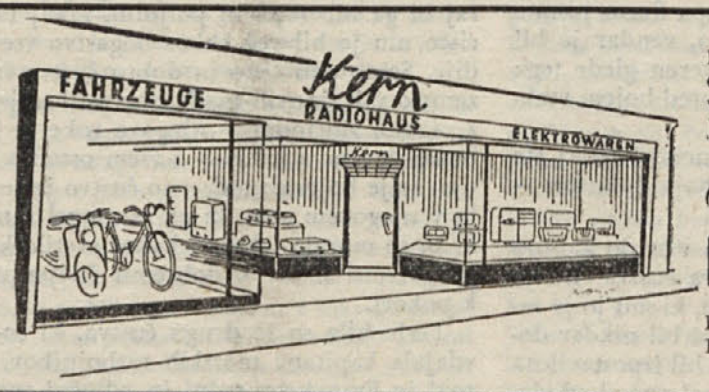

Dvokolesa - bicikle, hladilne omare, radijske aparate, šivalne stroje. — Pošiljamo v Jugoslavijo!

Radio

KERN

KLAGENFURT,
BURGGASSE, telefon 24-01

Čemu ste v skrbeh, če boste še dobili „Naš tednik — Kroniko" v trafiki ali pa morda pri sosedu! Izpolnite to naročilnico in naš list dobite na dom!

Tu odrežite in pošljite kot tiskovino v kuverti na naš naslov (Celovec - Klagenfurt, Viktringer Ring 26)!

Kot naročnik dobite naš list hitro in zanesljivo!

Naročilnica

S tem naročam list

„Naš tednik – Kronika"

Plačilne možnosti: mesečno 4.— šil. za tuzemstvo. Pri plačilu za pol leta ali celo leto dobite popust.

Ime: .....

Naslov: .....

(prosimo, da točno navedete tudi pošto!)

Datum: ....

(Podpis)

List izhaja vsak četrtek. — Naroča se pod naslovom: „Naš tednik—Kronika", Celovec, Viktringer Ring 26. — Naročnina mesečno 4 šil. za inozemstvo 4 dolarje letno. Odpoved za en mesec naprej. — Lastnik in izdajatelj Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Janko Janežič, Leše pri St. Jakobu. — Tiskarna Družbe sv. Mohorja, Celovec, Viktringer Ring 26. — Tel. štev. uredništva in uprave 43-58.